rondom

Jan Jochems Jardinge

brononderzoek

inclusief de volmolen van Duurswoude

door Geert Zijlstra,
Ureterp

De volmolen van Duurswoude

In een weesrekening in het nedergerechtsarchief van Ooststellingwerf staat een heleboel informatie over de volmolen die ooit in Duurswoude heeft gestaan. Het betreft een rekening dit is gemaakt door Roelof Egberts die mombers was over de twee kinderen van wijlen Trijntje Egberts die ze had gekregen in haar huwelijk met Jan Jochems Jardinga. Jan was opnieuw getrouwd en voor de zekerheid moest een momber de goederen van die weeskinderen besturen. In de aanhef van de acte wordt vermeld dat één van die beide weeskinderen reeds was getrouwd met Sieger Eijdts. Vader Jan Jochems had op 9 augustus 1632 een contract laten opstellen waarin stond dat de beide weeskinderen samen 1400 carolusguldens tegoed hadden van hun moeders erfenis en dat bedrag was voor Roelof Egberts het uitgangspunt van het bezit van de kinderen. Vader Jan Jochems mocht blijkens het contract de opbrengsten van dat bedrag genieten totdat de kinderen 20 jaar oud zouden zijn of als ze zouden trouwen. Het bedrag kwam al in het jaar 1645 beschikbaar. De kinderen waren op dat moment nog geen 20 jaar oud, de oudste, Trijntje, was nog maar in het 18e jaar oud, maar al wel getrouwd met Sieger Eijdts. Er volgde een beschrijving van de inkomsten en uitgaven. Bij de uitgaven duikt in een aantal posten steeds weer de volmolen van Duurswoude op. De rekening loopt van mei 1645 tot mei 1647. Hieronder een uittreksel van de rekening met **alleen de posten** die de **volmolen** betreffen, de volledige rekening staat verderop in dit bestand. Het geld werd in hoofdzaak in de bouw van een volmolen met bijbehorend huis in Duurswoude.

nr.	Post	bedrag
1	Aen Jan Jochems der wesen vader getelt tachtich carolusguldens welcke Jan voorhoudt dat hij tot Wennidorp tot timmeringe van **der wesen vullemolen** op Duirswolt in Opsterlandt betaelt heeft, toequam	80:00:00
2	Item Jan Jochems tot optimmeringhe van de vullemolen ende een ketel om te **varven** te kopen tsampt t'gene tot opbouwinge van een huijs bij de molen bekeert is gedaen in somma vierhondert vijff en dartich carolusguldens 17 stuivers, bij Jan Jochems selffs bekent voor waeren ontfangen te hebben	435:17:00
3	Aen Jan Wijbes alias Martens voor houdt tot de vullemolen betaelt negen carolusguldens 6 stuivers	09:06:00
4	Aen Reijn Folckers voor ploijen tot de vullemolen betaelt seven carolusguldens 15 stuivers volgens quitantie	07:15:00
5	Item Harmen Thomas voor ijserwerck tot de vullemolen betaelt hondert negenthien carolusguldens achtien stuivers volgens quitantie in dato den 28e october 1645	119:18:00
6	Sijbrant Pieters voor arbeijtsloon an de vullemolen verdient betaelt negen carolusguldens volgens quitantie	09:00:00
7	Lambert Alberts voor de spille drie carolusguldens 15 stuivers en noch voor arbeitsloon een carolusgulden 7 stuivers in somma vijf carolusguldens 2 stuivers	05:02:00
8	Roeleff Engbers Mulder voor seijlen en touwen tot de vullemolen betaelt een en twintich carolusguldens volgens quitantie in dato den 13e october 1645	21:00:00
9	Roeleff Aebeles tot Lohuijs voor arbeijtsloon an de vullemolen verdient vier ende sestich carolusguldens volgens quitanties	64:00:00
10	Nanne Joannes voor houdt tot de vullemolen betaelt thien carolusguldens 15 stuivers 8 penningen volgens quitantie in dato den 27e october 1645	10:15:08
11	Jacob Heijnes harbargier tot Oosterwolde voor verteringhe bij den arbeijders en holtmenders gedaen tot de vullemolen betaelt dartich carolusguldens volgens quitantie in dato den 14en october 1645 (zie ook hierna obligatie).	30:00:00

nr.	Post	bedrag
12	Lambert Alberts voor arbeijtsloon an de vullemolen verdient betaelt ellef carolusguldens 10 stuivers	11:10:00
13	Lubbert Dates voor arbeijtsloon an die vullemolen verdient betaelt twie ende twintch carolusguldens volgens quitantie in dato den 7e december 1645	22:00:00
14	item volgens quitantie in dato den 7e december 1647 aen Lentse Hartmans betaelt twaleff carolusguldens	12:00:00
15	Roeleff en Carste Folckers voor houdt tot de vullemolen betaelt vijff ende veertich carolusguldens sijnde aen de heere Grietman Augustinus Lijcklema intijts secretaris door overwijsinge van haer getelt	45:00:00
16	Aen de praedicant Bernardus Holtrup voor houdt tot de vullemolen betaelt negen ende twintich carolusguldens 5 stuivers sijnde de penningen aen gemelte heere Grietman door overwijsinge als boven getelt	29:05:00
17	Baerte Jans en Harmen Alles voor houdt tot de vullemolen betaelt achtien carolusguldens 6 stuivers volgens quitantie in dato den 16e maij 1646	18:06:00
18	Jacob Jelles voor houdt tot de vullemolen betaelt acht carolusguldens 5 stuivers volgens quitantie in dato anno 1645	08:05:00
19	Jan Roeleffs opt Broeck voor arbeijtsloon an de vullemolen verdient betaelt vijff ende vijftich carolusguldens volgens quitantie dateert in anno 1646	55:00:00
20	Voor copie uit bovengemelte contract den secretaris 8 stuivers	00:08:00
21	Aen de heere Grietman voorschreven intijts secretaris betaelt achthien dalers aen carolusguldens seven en twintich carolusguldens voor Reijn Folckers door overwijsinghe tot betalinghe van houdt bij Reijn tot de vullemolen gedaen	27:00:00
22	Jan Jans voor houdt tot de molen betaelt darthien carolusguldens 10 stuivers	13:10:00
23	Roeleff Aebels tot Lohuijs voor arbeijtsloon en houdt tot de molen betaelt acht carolusguldens 17 stuivers	08:17:00
24	Jacob Heijnes voor houdt de kommen van de molen betaelt twaleff carolusguldens 9 stuivers volgens quitantie in dato en 18e julij 1647	12:09:00
25	Wolter Jans voor arbeijtsloon an de molen verdient betaelt vier carolusguldens volgens quitantie	04:00:00
26	Lubbert Dates voor arbeijtsloon an de meulen verdient betaelt acht carolusguldens volgens quirantie dateert in anno 1647	08:00:00
27	Harmen Thomas meester smidt tot Oosterwolde voor ijserwarck tot het huijs ende molen betaelt twaleff carolusguldens 4 stuivers.	12:04:00
28	item restitueert aen de Bijsitter Claes Berents seven ende dartich carolusguldens welcke hij Jan Jochems tot opbouwinghe van de molen geleent hadde (hiervan is een obligatie zie hierna).	37:00:00
29	Halbe Halbes harbargier tot Mackinga voor verteringe bij Jan Jochems en den momber tot laste van de wese saecken op verscheijden tijden ses carolusguldens 16 stuivers	06:16:00

Aldus gedaan gereeckent en gesloten ten overstaen van de Grietman, Bijsitter en Secretaris. In kennisse vermits verstanden bij ons van den Gerechte dat de ouste wese **Trijntien** aen **Sijger Eijses** dorprechter in Duirswolt voorgenoemt is getrout en de selve al iarich en mede verstants genoech hebbende om sijn wijffs goederen te regeren en administreren, so hebben wij Roelof Egbers op sijn versoeck van de curatele over Trijntien bij desen ontslagen, 't welcke Sijger wegen sijn huisvrou niet willende accepteren, is daerop salffs recht gelaten nopens t'gene hij op des mombers administratie mochte hebben te seggen en den momber sijn defensien ter contrarie desen, onvercort hebben wij van den gerechte ten praemio gemelt den reeckeninge in teijcken van approbatie verteeckent. Actum

tot Mackinga in de rechtkamer den 30 december 1647 [getekend] August Lijcklema à Nijeholt, Laelius Swaga, Claes Berents, Roeloff Egberts. Bron: OSW 23 scan 214. Zie ook volledige rekeningen hierna.

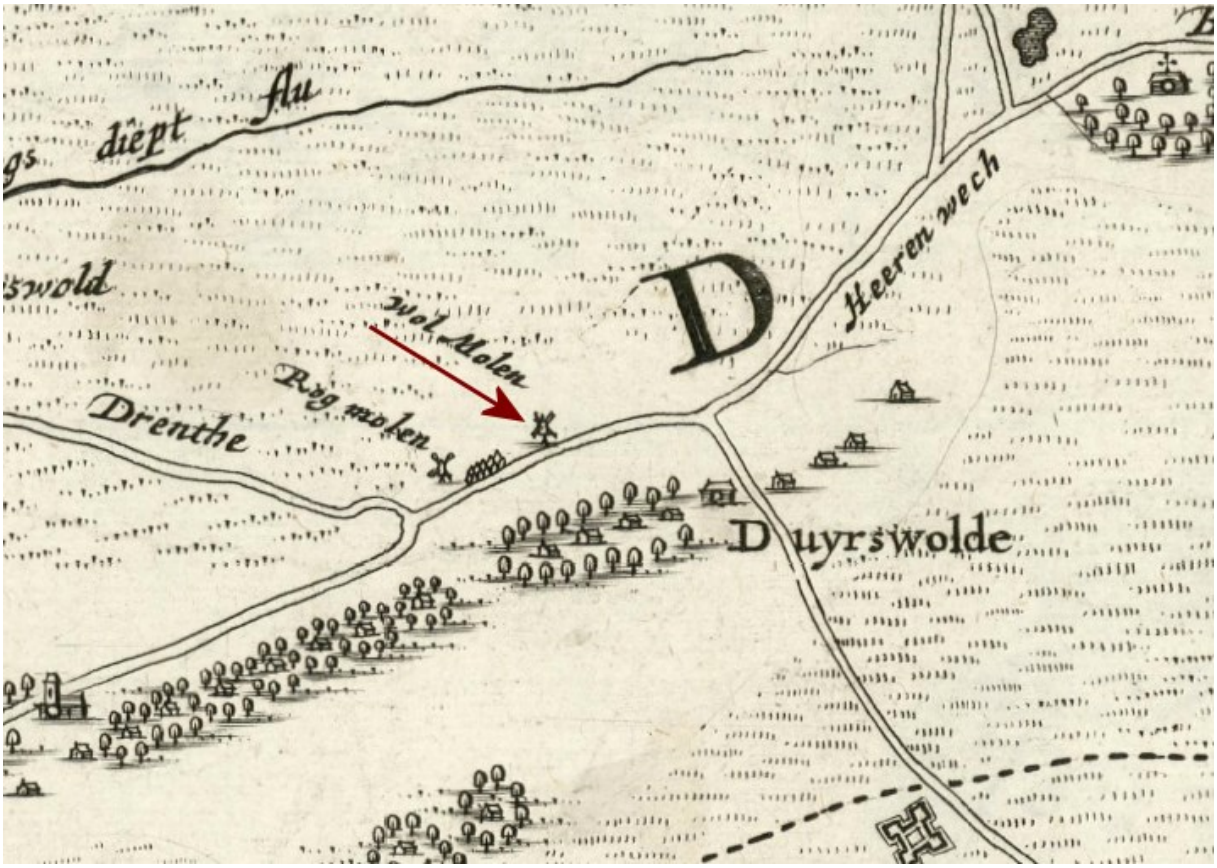

Schotanusatlas 1664

De volmolen moet gestaan hebben op stem 11 van Duurswoude waarvan in 1640 Sjoerd Taekes weduwe en erven de helft in bezit hadden en Teije Wolters c.s. en Halbe Halbes samen de andere helft.

Bezit van de grond onder de molen:

OPS 108 blz. 87 3p 12-11-1629: Roelof Beerns en Frouck Syggersdr. echteluijden bbc geregte 1/3 part van een halve saete lands gelegen in Duierswolde met gelijcke part huijsinge geboompte ende plantagie daerop staende, hebbende de darde part ten oosten Wolter Jans en ten westen **de erven van Halbe Teyes** streckende van de veenscheijdinge int Coninxdiep met marschen boven de Hooge dam sampt maden buijten Beets en de Dilfte, te Baccaveen en op de Hauel sampt vordere lasten profijten gerechticheijden over hooch en leech daeraen behorende met belastinghe van de darde part van een phgld erffrente wt de voorschreven dardepart gaende den patroon van Duierswolde toebehoorende doch alles in voegen zoals de vercooperse van haar vader Wble Teyes eenichsins is aenbearft ofte aldaer in de gemelte sate mach competeren niet wtbesondert dat in coop becoemen van Eelck Wblesdr bij consent van Rintie Minties haer echteman voor de somma van 1501 phglds volgens de coopbrieff daeraff sijnde.
Niaarverzoek door Eltien Teijedr echtehuisvrouw van Wolter Jans als sijbebloet vruntschap van de originele vercopersche voor de geregte helfte van de geproclameerde part lants cum annexis volgens verdrach diensaengaende over eenige daegen met eerste coopers en vercoopers ten overstaen van secretario Teyens c.s. gemaeckt en dan nog een heel verhaal over consignatie van de penningen etc.

en over de helft van de cooppenningen zijnde 750:12:08 pghlds. Rintie Minties protesteert weer tegen deze niaarneming. Ook protest door Heijntie Sijgers die eerst een bedrag van 175 pghlds wil ontvangen door hem op de verkochte gronden voorgeschoten.

OPS 163 f. 248 akte d.d. 14-05-1629 reg. 30-05-1629: Vertoond een reversaal met verzoek van registratie en van de volgende inhoud: Roeloff Beerns wonende in Duierswolde voor mij en onder verband caverende voor Frouck Sijggersdr mijn echtehuisvrouw bekenne schuldig en ten achteren te zijn aan Rintie Minties en Eelck Wbledr echteluijden te Beets 1151 phglds als rest van meerder somma wegens coop van seeckere gerechte dardepart van een halve saete lants gelegen in Dierswolde met gelijk part huijsinge geboomte en plantagie daerop sateden hebbende de dardepart ten oosten Wolter Jans en ten westen de erven van Halbe Teijes streckende van de veenscheijdinge int Conincxdiep met merschen boven de Hooge dam sampt maeden buijten Beets en den Dilfte, te Backeveen en op de Hauel sampt vordere lasten profijten actie gerechticheijden over hooch en leegh daeraen behorende en met belastinge van de dardepart van een phgld erffrente wt die voorschreven dardepart gaende den patroon van Duierswolde toebehorende zoals de verkoopster van haar vader Wble Teijes eenichsins is aenbearft ofte aldaer in de gemelte saete mach competeren niet wtbesondert alles breder naar inhoud van de koopbrief, te betalen op twee termijnen namelijk maij 1630 en maij 1631 telkens de gerechte helfte met als speciaal onderpand het gekochte en generalijk alle mijne goederen met als getuigen Heijntse Sijggers dorprechter in Hemrik en de secretaris Saecke Teijens, de akte zelf gedateerd 14-05-1629.

OPS 110 blz. 235 3p 28-04-1642: Halbe Halbes en Griet Jansdr echteluiden woonende te Duirswolde bbc sekere gerechte 1/12 part sate landes gelegen in Duurswoude nu tegenwoordich bij de copers bewoont en gebruickt wordende, ten oosten Teije Wolters, ten westen Sioert Takes, strekkende wt de veenscheijdinge noordwaerts in de marschsloot in voegen de vercopers d'selvige voor desen van Rintie Minties in coop hebben becoomen, gecoft van Roeloff Beerns en Frouk Sijgersdr echteluiden mede aldaer wonende voor 400 phglds drie oort met twije rijxedaelders tot een geschenck, te betalen op drie eerstcomende maijdagen als maij anno 1640, 1641 en 1642 en sullende betalen maij 1640 200 pghlds en voorts daarna telkens de geregte helfte.

Verder relevante actes:

OSW 1 scan 277 alias f. 277 ongedateerd maar is ergens in 1604 of 1605: Sijuert Volckers bbc perceel arves onder de klokslag van Oosterwolde gelegen te Buttinge daer Berent Wijlts nu ter tijt op woent gekocht van Theunis Jans en Hendrick Claes met hun huisvrouwen voor de somme van [onleesbaar] phglds. **Jochem Jans als broer van de vercoper** verzoekt niaar ……. De grietman angesien dat daer geen penningen ter tafele gepresenteert worden soe condemeert dat de niaarnemer sal afgeslagen worden protesteert deen aengaende van copy. De niaarnemer secht dat contrarij dat niet is gebleken bij de leste geboden enige wettelijke coopbrief veel min enig relaas dat het wetlijk over de karcke gheroepen is te meer niet vertoont hoe veele penningen de de coop verschenen boven de contendeert dan dat de coper sal verlenen goede coopbrief en de naerneminge het naer sal laten volgens mit presentatie als voer vermits de coper niet meer op den coop dan 20 of 25 guldens op den coop verzoek heeft en hij presenteert van ….na of bij passeren van den coopbrief te willen tellen segt mede te mogen voldaen. De grietman secht hem op alleen desen slaedt en versocht de penningen persoon en van obliatien soe bedeninge wel na rechts samen met hetgene van den vercopers gepresenteert.

Noot: Deze akte is zeer beroerd geschreven en het bovenstaande moet dan ook met een korreltje zout worden gelezen.

OSW 37 scan 7 1p 28-02-1610: **Jochem Jans** en **Martthijen** e.l. bbc landen mijtten getimmer en geboemte daerop staande gelegen op Donkerbroek mandelig met Egbert Alles strekkende van de veenscheiding in de Kuijnder, Roelof …. ten westen, Foppe Lubberts ten oosten gekocht van Arp Jansen en Janthijen echteluijden voor 625 phglds en hoeijke? laecken tot een geschenk breder na inhouden der tijtell daeraff zijnde. Egbert Alles verzoekt niaarkoop met presentatie etc.

OSW 37 scan 9 ongedateerd maar ergens tussen 1608 en 1610: **Jochem Jansen** en **Martthijen Jan Berentsdr** echteluijden bbc 1/5 part van een arve lands cum annexis daar zij proclamanten zelf op wonen gekocht van Roelof Jansen en Berent Jacobs voor 300 phglds breder volgen tijtell daeraff zijnde.

OSW 37 scan 19 1p 19-06-1610: Jan Hijnckes en Wemele echteluijden bbc sekere landen Jonge (of Jochem) Coenen land genoemt gelegen te Buttinge onder de klokslag Oosterwolde gv **Tijabele Jans Berents** en **Eepke** echteluijden voor 400 phglds min 12 cglds luijt den tijtel daeraf zijnde. **Jochem Jansen nom uxore** protesteert en verspiert vemijts de landen mijtten vercoeper als **bloetvrinden** ongedeelt leggen, van gelijken Marten? Wijbes, Erenst Jansen en Jannes Wijlts, maar zo te zien is het protest helemaal doorgekrast.

OSW 1 f. 136 d.d. 16-10-1610: Op huijden heeft **Jochem Jans** voor hem en als last hebbende van **Hijncke Jans zijn broeder** viva voce geappelleert van seeckere baer in den gerechte OSW dwelcke baer geconcipieert bij Jan Jacobs en Jan Jurries mijt versoeck dat hij als vooren sal toegelaten worden om sijn beswaernisse te remonstreren ende dis…. na stijl van den gerechte.

OSW 37 scan 21 1p 25-09-1610: **Jochem Jansen** laat opbieden en begeert boden en consent op en over drie roeden landes gelegen in den dorpe Donckerbroeck ten oosten Foppe Lubberts en ten westen Gerrijt Hendricx naestgelandet streckende van de veenscheijdijnge heen in de olde venesloot welcke sij proclamanten gecoft en gecregen hebben van Egbert Alles bij strijckgelt vermogens conditien articelen en coopbrieff daer aff zijnde.
Noot: in 1611 weer verkocht zie hieronder.

OSW 37 scan 21 1p 25-09-1610: Idem den vorijge proclamant (**Jochem Jansen**) mijt Folcker Jans Cuper en Egbert Jaspers laten opbieden en begeren bode en consent op en over 2,5 mad hoeijlandts met het halve vennijgen gelegen in Donkerbroek strekkende van't seewolt? heen in de Cuijnder welcke zee proclamanten gecoft ende vercregen hebben van Egbert Alles bij strijckgelt breder nae inhouden in den articelen en coopbrieff daarvan zijnde. Abele? Hijnckes als volmacht vanwege de gemeente van Donkerbroek verspiert ende protesteert dese vercopinge en alle andere percelen bij Egbert Alles verkocht onschadelijke te zullen zijn aangaande dorpsswarigheden voor soo veele de gemeente daermede nu en in toecomende tijden tcort mochten coemen.

OSW 37 scan 35 1p 20-08-1611: Gerrijt Hendrijx met zijn kinderen bij Ferdu Peters getogen bbc 3 roeden opland in Donkerbroek ten oosten de patroonslanden ten westen de coopers selffs strekkende van de maedtsloot heen in de veenscheijdinge welcke zee proclamanten gecoft ende vercregen hebben van **Jochem Jansen** en **Martthien** echteluiden in voegen bij strijckgeld van Egbert Alles vercregen sijn en Jochem voornoemd cum uxore dijensvolgens….. voor de somma in de conditien en articulen uitgedrukt breder na tijtell etc. **Hijncke Jans als volle broeder van de vercoeper** verzoekt

niaarkoop met presentatie etc. Dewelcke cooper mijtten niaarneminge te vreden is. **Roelof Eijts** en **Jan Lenzen** van wegen hun huisvrouwen versoecken als **bloet** den niaarkoop en mede door last van de gemeente verzoeken de niaarkoop met presentatie etc en brengen de penningen ter tafel en protesteren de nulliate van andere protesten.

Noot: OSW 2 f. 27 d.d. 15-06-1619: Douwe Peters te Donkerbroek als oom over zijn suster kijnderen Ferduwe int levent genoemt in echte getogen bij Gerrit Hendricks inzake verkoop van een weefgetouw door Jannes en Geert Pieters volgens hun commissie en omdat Gerrit met de kinderen nog niet is gescheiden nopens hun moeders goed protesteert Douwe tegen de verkoop.

OSW 37 scan 35 1p 03-09-1611: Marck Baertens en Eghbertijen e.l. bbc 2,5 dagmad hooiland met het halve vennijge gelegen onder de clockslach van Donkerbroek strekkende uit de vennesloot tot in de Kuijnder, Albert Claes ten oosten, Roelof Berents ten westen welcke zee proclamanten gecoft ende vercregen hebben van Folckert Jans en Janthien e.l., Egbert Jaspers en Anne e.l., **Jochem Jans** en **Marthijen** e.l. voor den somma 200 gglds en vijfthiene een pont groot tot een geschenk tot profijte van Folcker Jans. Roelof Benens verzoekt niaarkoop op societatie? ten eijnde penningen ter tafelen presenteert in een wijtte doeck. De proclamant protesteert daar weer tegen omdat Roelof daartoe geenszins gerechtigtigd is en Roelof desisteert.
Hierbij: OSW 53 scan 22 d.d. 1410-1611: Ick ondergeschreven Roeleff Benens bekenne dat dije spijeringe is aff gedaen engaende van dije naercoep van dat hoeijlandt dat Marck Baertens gecoft heeft van Egbert Allens landen die welcke Marck gecoft heeft van Joechim Jansen, oerkonde mijn hant hier ondergeschreven, dijt is geschiet in presentie van Jan Lensis zoon [getekend] Roeleff Benens zoon.

OSW 1 f. 212 d.d. 08-12-1612: Zijeger Luitjes stelt hem borge voor Egbert Alles in de actie die hij Egbert heeft tegens Jochem en Tijabele Jansen, Willem Jansen en Jan Willems in cas van succumberijnge nijmpt hij Zijeger de costen alle voor hem Egbert te voldoen houdt de citatie dijen aengaende tot zijnen huijse gedaen van weerden, nijmpt hij Egbert wederomme aen hem Zijeger costeloos …. den gerechte hem submitterende.
Noot: succumberen = bezwijken, hier is succumberinge voor mij onduidelijk, maar zal iets met teruggave te maken hebben of met verliezen.

OSW 37 scan 38 1p 20-12-1611: Jochem Jans laet opbijden en begeert boeden ende consent te hebben op ende over twe vijffte parten van een arve landes gelegen onder de clockslagh van Oesterwolde t'welcke hij proclamant gecoft ende vercregen heeft van Hijncke Jans ende zijn susters kijnderen voor de summa namentlijck achtehalffe hondert philipsguldens breder nae inhouden der tijtel daeraff zijnde. Protest door Lijckle …. salffs rechts te blijven vermogens obligatie maar doorgekrast en daardoor niet goed leesbaar.

OSW 37 scan 62 1p 11-05-1613: Jochem Jansen en Marthijen e.l. bbc sekere aenpart arves hoijlant gelegen in de venne van Haeijes Tijammes lant soo groot en cleijn als Tijabele Jansen van den moeije Griete Harmen Wolters huisvrouw aenbearvet is voor 6 phgls van Tijabele voorschreven vercregen.

OSW 2 f. 27v d.d. 22-06-1619: 't Recht authoriseert ordinijert ende committeert Sijbbe Abeles momber tot en over wijlen Reuwert Renckes zijn broeders naegelaeten onjarige weeskijnderen in tijts bij Froucke Jans Harmens dr echtelijck getogen, haer te regeren haere goederen te administreren en van zijne administratie bewijs wtwijsijnge ende reekenschap te doen nae rechts behoren, ten eijnde den

eedt daer toe staende gepresteert ende bij Claes Claesen stellijck beloeft in cas van delijnge ende pleijtijnge des nood ende versocht te adsisteren gelijck gelooft bij Abele Lenses.
De oplossing voor dit broer zijn van Sijbe en Reeuwert ligt in OSW 1 f. 159v d.d. 25-08-1611: Alsoe Abele Sijbbes met sijn kijnderen bij wijlen Thijs Claesdr echtelijk geprocreert tsampt Abele Lensen, Jan Jacobs als mannen en voogden van haere huisvrouwen als ook mede **Reeuwert Renckes** des voorschreven Thijs Claesdr **voorkind** bij Rencke Reeuwerts e.l. getogen op conditien en articulen vercoft hebben seekere arve landes gelegen in den dorpe Oldebercoop …… aan Jan Wijbes coeper. Zij waren dus **halfbroers** met Thijsje Clases als gezamenlijke moeder.

OSW 2 f. 34v d.d. 23-11-1619: Mr. Albert Hansen nijmpt aen te betaelen te handen van **Frouckien Jans** mijt haer kijnderen bij **Reeuwert Renckes** in echte getoegen nu d'huijsfrouwe van **Roeleff Egberts** sestehalve daeler bijnnen een maendt bij poene van condemnatie en reale executie.

OSW 38 scan 206 d.d. 29-10-1621: Hijncke Jans als momber en Martijen Jan Berents geadsisteert met Wijlt Roeleffs haar man, moeder van Antijen Jansdr en daarvoor intervenierende. Proces niet in staat en daarom mogen partijen hun zaak verificeren voor het gerecht.

OSW 2 f. 134v d.d. 02-09-1623: Het gerecht gehoord de eis van Jan Wijbes postulant als last hebbende van Sijbbe Aebles om de momberschap aan te nemen van wijlen Reeuwert Rencke nagelaten weeskinderen op en tegens Claes Claesen, Aebele Lenses en Foppe Eijts als ook de montelijcke excusatie van de requireerden ter contrarie waarna Aeble Lenses wordt geautoriseert.

SCO 158 f. 355v scan 355 akte d.d. 08-05-1625 reg. 28-05-1625 zwak handschrift en onscherp gescand en daardoor bijna onleesbaar: Jelle Gerckes voor mij selfs en voor Gertien Roelofs (zeer onzeker) schuldig aan Aeble Lenses als autoriseerde voormond over Rauert Renckes nagelaten weeskindern 100 pghlds tegen rente met als onderpand alle goederen en met getuigen Suffridus Lijckles secretaris OSW en Aucke Lijckles.

OSW 3 f. 13v d.d. 09-05-1626: Gecompareerd Aeble Lenses ter eenre en Foppe Eijts, Roelof Egberts en Aucke Aebles ter anderen zijden met verzoek van Aeble Lenses om in plaats van hem een andere momber aan te stellen over wijlen Reeuwert Renckes drie nagelaten wesen met namen Rencke, Tijssien en Antien. Foppe Eijts is de klos voor 3 jaar. Het liep zeker niet goed want op 28-06-1631 hebben Reeuwert Renckes voor zich, Hermen Jelijs man en voogd over Thijssien Reeuwerts en samen occuperende voor Antien Reeuwerts een proces tegen Foppe Eijts.

OSW 3 f. 26 d.d. 19-01-1627: Martien Jan Berents g'adsisteert met hair man Wijlt Roeleffs protesteert d'effectu van het opseggen Erenst Jan Berents gedaen om meij aencoemende te relaxieren d'landen en huijsinge hair int arve bij hem possideert wordende competeren.

OSW 3 f. 26 d.d. 19-01-1627: Berent en Jan Berents beijde Jochem Jans zonen protesteren d'effectu van het opseggen aen hair broeder Jan Jochems gedaen om meij eerstcoemende te relaxieren d'landen en huijsinge bij hem van hair int gebruick hebbende.
Noot: Die broer Jan Berents Jochems gaat in het vervolg als Jan Jochems de jonge door het leven.

OSW 39 scan 60 1p 19-03-1630: Roelof Eijts en Geessien Jochemsdr e.l. bbc een geregte 1/3 part van een arve landts gelegen, mandelig en ongescheiden met die twee andere parten toe Jardinge onder de klokslag van Oosterwolde op verscheidene plaatsen en met verscheidene naastlegers gekocht van **Cornelis Renckes** voor 1200 phglds en 4 rosenobels tot een geschenk. Niaarverzoek van **bloedswegen**

en als naastligger door **Martijen Jan Berents** met haar kinderen **Jan Jochems**, **Berent Jochems** en **jonge Jan Jochems** t'sampt **Jochem Feijes** vanwegen sijn kijndt bij **Antijen Jochems** geprocreert met presentatie de coopers te ontheffen in communia forma en presenterende het verschot wesende 16 guldens ter tafelen, behalven de vacatien als op de coop verschooten volgens de verclaringe van Roelof Eijts in judcio present. Verder ook een niaarverzoek door **Aeve** [Hinkes] **wijlen Eijte Roelofs weduwe** van **bloedswegen** en tevens presentatie de copers te ontheffen en ze protesteert tegen Martien Jan Berents met haar kinderen omdat zij Aeve de vercoopers in sibber bloed bestaat en ze presenteert ook 16 guldens verschot ter tafel volgens verkopers verklaring en ze consigneert dat geld aan handen van het gerecht. Daarop volgt een tegenprotest van Martje Jan Berents met haar kinderen omdat ze niet geloven dat de verkoper aan Aeve naarder in bloed is en ze willen ook nog salffsrecht blijven aangaande reed en drifte na older gewoonte. Daartegen komt Aeve weer in het geweer en ze persisteert bij haar verzoek. Maar de post heeft Aeve haar niaarverzoek afgetreden tot profijte van Martijen Jan Berents en haar kinderen. Daarna nemen de partijen de geconsigneerde penningen weer terug.

Noot: Cornelis Renckes is misschien de schoonzoon van Claes Berents en hij was dan getrouwd met Trijne Claesdr.

OSW 56 f. 47 akte 04-05-1630 reg. 15-02-1631: verkort: Jan Jochems en Trijntien Egbertsdr tsamen echtelieden nu tijts woenende tot Jardinge onder de clockslagh van Oesterwolde schuldig aan Cornelis Franckes en Jantien Jannesdr ofte haren nacomen erffgenamen 300 phglds causa geleende en verschoten penningen tegen 4% jaarlijkse rente met als onderpand alle roerende en onroerende goederen met als getuigen Jochem Feijes en Berent Jochems.

OSW 56 f. 67 akte d.d. 20-05-1627 reg. 20-01-1632 verkort: Jan Jochems en Trijne Egbertsdr tsamen echteluijden wonende te Jardinge onder Oosterwolde schuldig aan Jannes Jacobs en Rents echteluiden of hun erffgenamen 100 phglds wegens gerede verschoten penningen tegen 4½ % jaarlijkse rente met als onderpand alle roerende en onroerende goederen reppelick en onreppelick met als getuigen Gerrijt Hendricx en Coop Hendricx.

OSW 56 f. 75 akte d.d. 11-05-1631 reg. 06-05-1632 verkort: Jan Jochems en Trijne Egbertsdr wonende te Jardinge schuldig aan Suffrido Lijckles van Nijeholt secretaris OSW ten profijte van Hendrijck Cornelis weeskinderen 200 phglds ter causa verschoten penningen en een perceel lants bij Jan Jochems cum uxore ten oversijtten van den gerechte bij strijckgelt van den weesen becoemen, terug te betalen aan de secretaris op mei 1632 tegen 5% rente met als onderpand alle goederen. Mede getekend door Roelof Eijts die de originele akte had geschreven.

OSW 56 f. 140 akte d.d. 04-05-1625 reg. 12-11-1633 verkort: Jan Jochems en Trijntien Egbertsdr tsamen echteluijden schuldig aan Hendrick Jansen toe Clasinge en Jantien Leffertsdr tesamen echteluijden ofte haren erffgenamen 100 phglds gereed geld met als onderpand onse roerende en onroerende goederen met als getuigen Feije Carstes en Jochem Feijes. Toegevoegd dat aan de ommezijde van de obligatie staat: Ick ondergeschreven bekenne dese ommegeschreven obligatie onbetaelt te wesen ende beloeve nae datum deses dese ommegeschreven somma tegens sesse aen Arent Barelts ofte sijne erffgenaemen te verrrenten, getekend Jan Jochems.

OSW 39 scan 94 1p 19-04-1631: Jan Jochems en Trijne Egberts echtelieden bbc 1/3 part arves cum annexis te Jardinge genaamd Rencken landt mandelig en ongescheiden met de kopers die al 1/3 part competeert in voegen soe tesamen van het reste 1/3 part Abele toe Lo behoerende affgedeelt met

verscheidene naastliggers op verscheidene plaatsen gekocht van **Geesien Renckedr** bij consent van Aede Alberts haar echteman voor 1359:12:08 phglds en soe veele ellen laecken d'elle van 5 cglds tot een nije mantel. Protest door **Cornelis Renckes** als **broeder** van de verkoperse dat de koop hem onschadelijk zal zijn neffens sijn recht van niaarnneminge in foegen de coep gescheedt is versoecken de derhalve nieuwe proclamaties conform deselve en dit protest op 10-05-1631, de datum van de derde proclamatie.

OSW 22 scan 113 d.d. 16-07-1631 registratie op 23-09-1636: De secretaris naar het huis van Jochem Feijes op Duijrswolt en aldaar gepriseert de mobile goederen, bou, beesten etc die Jochem Feijes en zijn kind met namen Ferduue bij **Antien Jochems** in echte verwekt tesamen competeren in het bijwezen van de bijzitter Feije Carstes als bestevader van vaders zijde en Mertijen Jan Berents nu de echtehuisvrouw van Wijlt Roelofs **bestemoeder** van moeders zijde sampt Jan Jochems oem van het voornoemde weeskind. Daarna volgt de beschrijving met bedragen. Gedaan ter presentie van de Grietman en Secretaris, Jochem Feijes des wesen vader, Jan Jochums de olde en Jan Jochems de jonge beiden oomen. Met o.a handtekeningen van de beide heren Jan Jochems.

OSW 39 scan 166 (ook f. 128v achterin) d.d. 09-04-1633 : Aede Alberts en Geessien Renckedr contra Jan Jochems die wordt gecondemneerd te betalen 400 phglds zijnde het eerste termijn meije 1632 verschenen van het reversael d.d. 21-04-1632 met schaden en intressen wegens wanbetaling.

Direct daarna op scan 115 d.d. 11-12-1641: gecompareerd in de rechtkamer te Oldebercoop Jochem Feijes met zijn dochter Farduwe in echte bij Antien Jochems getogen beneffens Seeuwert Feijes, Jan Jochems de olde, Berent Jochems en Jan Jochems de jonge oomen van Farduwe en hebben ten weeseboeke laten registreren de goederen die Farduwe van Martijen Berentsdr haer bestemoeder aenbearvet zijn. Farduwe competeert voor haar part van de mobile goederen en obligatie na afcortinge van de groevecosten en andere schulden 187:18:08 phglds. Ook het ¼ part vant arve met huisinge bomen cum annexis te Jardinge en de helfte van een stuk hooiland genaamd Rencke Stoppelmaet met de helft van een akker bouwland genaamd Rencken halve huisstede, de sate tegenwoordig bij Berent en jonge Jan Jochems gebruikt worden. Ook 1/24 part van de vheenmolen en huis en landen daaraan behorende. Er was nog een kind maar dat is na de moeder overleden. Verder nog diverse onkosten vermeld. In de marge staat dat Roeleff Aebeles als man en voogd over Farduwe die een bepaald bedrag heeft ontvangen namens Farduwe. Daarna op scan 117 d.d. 09-09-1642 gecompareerd Farduwe Jochemsdr geadsisteert met Roeleff Aebeles haar man en met Jan Jochems en Berent Jochems en ze liquideren de zaak.

OSW 56 f. 92 akte d.d. 12-06-1632 reg. 30-07-1632: Jan Jochems te Jardinge voor mij en als vader en wettige voorstander over mijn twee kinderen bij **Trijntien Egbertsdr** in echte getogen schuldig aan Arent Barelts en Magdalena van ter Wijsga echtelieden 750 phglds rijsent ende heercomende van gerede verschoten penningen, terug te betalen op 01-05-1633 en een jaar intressen tegen 6% en voorts alle jaren tegen 6% rente als het bedrag langer moet uitstaan met als onderpand alle roerende en onroerende goederen, getekend door Feije Carstes bijzitter en **Berent Jochems** "mijn broeder" en **Roeloff Egberts** "mijn wijlen huijsvrouwen broeder" als getuigen.

OSW 56 f. 93 akte d.d. 09-08-1632 reg. 10-08-1632: Op huijden den 9en augusti 1632 heb ick Esaias van Lijcklema Greetman over Stellingwerff Oestende mij met mijn Secretaris getransporteert toe Jardinge then verseucke en huijse van **Jan Jochems** aldaer om then overstaen van **Claessien Hijnckedr**

g'adsisteert met Egbert Hermens haer tegenwoordige man als **bestemoeder** van d' weesen en **Roeleff Egberts** haer **oem** ontscheijdinge te maecken van die goederen **Jan Jochems** en sijn twee kijnderen met naemen **Trijntien** en **Antijen** bij wijlen **Trijntien Egbertsdr** in echte getoegen t'samen competerende. In't selve doen bij d'vrunden van d'weeskijnderen hijer boeven genoempt voergeslaegen en readtsaem gevonden daat men d' weesen voer haer wijlen moeders goet en overwijnst een seeckere somme gelts soude toemaecken waertoe d' vader Jan Jochems hem oeck heef wijllen verstaen. Diensvolgens ick Greetman mij voor eerst op die ingebrachte en angecofte goederen g'informeert hebbe, ende bevonden d'angecofte landen respectivelijck noch ontbetaelt waer door als andersijns het sterffhuijs noch sware lasten van schulden heeft te betalen, om d' weesen daer uth te redden d'angecofte landen voor een deel off geheel weder vercoft souden moeten werden, 't welck oeck aen d'weesen sijde swarichheden soude maekcen vermijts d'landen nu van soe hooge aestimae nijet en sijn als ten tijde d'selve gecoft bijnnen, derhalven om met d'vader t'accordieren toegelaeten ende g'approbeert soo ist dat Jan Jochems met sijn kijnderen naeste vrunden van moeders zijde hijer boeven genoempt door tusschen spreecken en in presentie van mij Greetman veraccordeert is dat hij alle roerende en onroerende goederen met lasten en profijten hem en sijn kijnderen t'samen competerende en ten laste coemende om te betalen als eijgen aen hem sal behouden, endie die beijde weesen voor haer wijlen moeders ingebrachte goederen ende voer haer helfte van d'overwijnst geven suijver gelt **vijerthienhondert caroliguldens** d'welcke hij haer aen vrijen gelde sal betalen wanneer zee geraecken te trouwen oft als zee twijntich jaren oudt sijn nijet getrout sijnde, daer van behoirlijck intressen betalen tot d'volle betalinge toe, ende mijddelen tijden voor d'interessen die weesen in cost en cleren lijnnen ende wollen t'onderholden alschoen zee mochte dijenen en d'selve connen wijnnen, en als zee vierthien jaren oldt sijn elck een silveren onderrijm coepen sonder eenijge deductie van de voorschreven somme, 'twelck bij Jan Jochems angenoemen is gelijck hij aennemet alsnoch in crachte deses d'weesen helfte van des starffhuijs lasten te betalen en d'weesen op tijt als boeven d'vijerthienhondert caroliguldens voor haer wijlen meueders ingebrachte goet ende haer overwijnst als vooren aen vrijen gelde te laten volgen en in middelen tijde in cost en cleren als boeven 't onderholden, daer voor alle mijn roerende onroerende goederen 't onderpande hypotheserende generalijck ende specialijck mijn landen toe Jardinge Scrappinge en Prandinge gelegen gene uthgesondert. In kennisse onse handen hijer onder gestelt en sijn hijer van twe al eensluijdende bescheijden gemaeckt waervan Jan Jochems eene ende Roelof Egberts van wegen d'weesen d'ander nae hem heeft genoemen, actum als vooren, onderstonde Esaias v Lijcklema, Suffridus Lijckles van Nijeholt, Jan Jochems, Egbert Harmens en Roeleff Egberts dit is voor mij en mijn moeder met haer streeck.

Aldus uth den principael geregistreert en aengeteeckent mede daertegen collationeert en bevonden toe accordieren bij ons ondergeschreven Bisitter ende Secretaris van den Gerechte Stellingwerff Oesteinde den 10en Augustis 1632 [getekend] Feije Carstes, Suffridus Lijckles van Nyeholt.

Hierbij van belang: OSW 41 f. 117 1p 26-11-1644: Harmentien Terwisgha met haar kinderen bbc de helft van een arve landts net de ommeliggende landen en huisinge pro quota gelegen mandelig en ongescheiden met de andere helft die haar proclamant toebehoort te Weper in Oosterwolde van de principale soolstede ten oosten Eijse Lenses ten westen Alle Thijs weduwe en erfgenamen en Roelof Albers weduwe met haar dochter, ten noorden de gemene brinck aldaer, ten zuiden de proclamant selffs, met nog een dagmad hooiland aldaer in Evers maedt gelegen strekkende vant suijden en westen van seecker stucke hoijlandt toebehorende de erfgenamen van Hendrick Wilting tot noortwaerts int

diep, ten oosten Suffridus Lijcklema grietman OSW tesamen met bomen plantasie, menninge en drifte, bewaard met de helft van 5 florenen min 2 stuivers en andere gewoonlijke lasten en reparatien gekocht van **Claessien Hijnckedr** weduwe van **Egbert Harmens** gesterkt met **Roelof** en **Hijncke Egbers** haar twee **voorsoenen** en van haar kinderen bij Egbert Harmens procreert met namen **Johannes Egberts**, **Griet Egbers** geadsisteert met Baerte Meijnes haar man, **Antie Egberts** geadsisteert met Jan Martens Wijbes haar man, **Harmentie Egbers** geadsisteert met Aebele Jan Jurriens haar man en tesamen mede caverende voor de twee kinderen van **Egbert Egberts** als erfgenamen van Egbert Harmens voor 1825 phglds.

Noot: Trijntje Egberts was ook een dochter van Klaasje Hinkes, maar wordt in deze akte niet genoemd, waarschijnlijk omdat ze al langere tijd geleden was overleden een waarschijnlijk was uitgekocht. Hiermee is nog steeds niet duidelijk wie nu de vader was van Trijntje en van haar broer (halfbroer?) Roelof Egberts.

OSW 3 recesboek f. 138v d.d. 04-09-1632: Jan Jochems voor hem en zijn kinderen bij Trijntien Egberts contumax primo uth versoeck van Hermen Jelijs man en voogd van Thijssien Reeuwertsdr en Rencke Reeuwertszoon voor hem en als cur over Antijen Reeuwertsdr om betaling van 200 phglds met rente volgens twee obligaties van 2 mei 1627 en 3 mei 1630. Volgende acte Abele Roelofs voor zich en zijn hvr contuma primo van dezelfden inzake betaling 500 phglds met rente volgens obligaties van 2 mei 1620 en nog eens 2 mei 1620 en 2 mei 1621.

OSW 56 f. 181v akte d.d. 21-04-1634 reg. 10-03-1635 verkort: Egbert Harmens te Weper onder de klokslag van Oosterwolde voor mij zelf en de rato caverende voor Claessien mijn echtehuisvrouw schuldig aan Coop Hendriks lakenkoper te Donkerbroek en Aaltje Jans echtelieden 80 cglds tegen 6% rente en met als onderpand alle goederen.

OSW 56 f. 187 akte d.d. 11-03-1635 reg. 19-05-1635 verkort: Egbert Hermens te Weper voor mij en de rato caverende voor Claessien Hijnckedr mijn echtehuisvrouw zijn schuldig en ten achteren aan Trijntje Hendrik Harmens weduwe te Donkerbroek 102½ phglds verschoten geld en geleverde waren tegen 6% rente en Egbert Hermens in voorschreven qualiteit verhypotheceert daartoe mijn persoon, onse roerende en onroerende goederen generaal en speciaal onse arve landes cum annexis te Wepere daer wij tegenwoordig wonen.

OSW 4 f. 16v d.d. 07-10-1635 vermelding van Jan Jochems als volmacht van Oosterwolde met handtekening inzake verrekening van de impost op het gemaal met uitzondering van armen en borstkinderen.

OSW 3 f. 210 d.d. 20-05-1634 verkort: Jan Jochems te Jardinge neemt aan te betalen aan Grete Jansdr echtehuisvrouw van Reijnder Jans tegenwoordig wonende in Eembderland 415:12:00 phglds als reste van meerder somme van een halve arve landes gelegen toe Jardinge bij Jan Jochems van haer in coepe vercregen op mei aanstaande 1635 met een jaar intressen met als onderpand persoon en goederen en speciaal de aangekochte landen. Van gelijken bij Jan Jochems aangenomen Hijncke Jans te betalen 100 daalders en 32 phglds die gemelde Reijner en Gertijen van Hijncke verschoten sijn en an betalinge van de coepsomme met consent van Hijncke al affgetogen sijn onder gelijk verband als voren. Jan had van de coopsomme aan Reijnder en Gretijen een reversael gepasseerd en Reijnder verklaarde dit reversaal verloren te hebben. Maar mocht het reversaal toch tevoorschijn komen wordt nu geaccordeert dat het dan door deze akte zal zijn gecasseerd. In de marge: fiat consent 05-05-1635. Verder in marge: Reijnder Jans voor mij en voor Gretijen Jans mijn huisvrouw bekent dat Jan Jochems

aan hem ten volle heeft betaald en passeert hiermee absolute kwirantie, dit op 15-06-1635 met handtekening.

OSW 56 f. 213v akte d.d. 02-06-1635 reg. 09-08-1635: verkort: Jan Jochems voor mij selffs en mede caverende voor mijn kijnderen bij wijlen Trijntien Egberts in echte getogen is schuldig en ten achteren aan Albert Renckes ofte den rechten thoner deses 84 phglds wegens landhuur tegen 5% jaarlijkse rente met als onderpand alle goederen, Getuigen Suevert Feijes en Jochem Feijes.

In 1640 is oude Jan Jochems eigenaar van stemdragende plaats no. 20 in Oosterwolde. In 1698 is Roeloff Jans nomine uxoris eigenaar van die stemdragende plaats tot Jardinga. De beide broers Berent Jochems en Jonge Jan Jochems zijn in 1640 samen eigenaar van stem 23 in Oosterwolde.

OSW 4 f. 110 d.d. 01-04-1640: Alsoe **Claessien Meijnedr** int levent echtehuisvrouw van **Jan Jochems** wonende te Jardinge deser werelt is overleden nalatende een dochtertje met namen **Jantien (Jans)** oud int 16e jaar bij wijlen **Jan Pieters haar eerste man** in echte getogen moet er een curator worden benoemd daartoe zijn gecompareerd Baerte Meijnes, Pier Jansen, Hendrick Foppes als respective oomen en Luijtien Gosses resp olde oom en is met toestemming van Jantjen Jans wordt Luitjen Gosses benoemd tot haar curator. Met eed.

OSW 16 f. 110v d.d. 26-01-1641: Jan Hendrickx Sickinge contra Jan Jochems toe Jardinge gedaegde die contumax wordt verklaard etc en ten principale moet gaan betalen 34 daalders en een oort en de prroceskosten. Op blz. 129v d.d. 16-11-1641 de getaxeerde kosten ad 06:12:08 cglds en eventuele executiekosten indien nodig om het geld te krijgen.

OSW 4 f. 140 d.d. 24-02-1641: Jan Jochems primo contumax ten versoeke van Roelof Aebeles voor hem en sijn kinderen om te antwoorden op de schriftelijke eis.

OSW 4 f. 140 d.d. 24-02-1641: Jan Jochems primo contumax ten versoeke van Roelof Aebeles en Lambert Roelofs om te antwoorden op de schriftelijke eis.

OSW 4 f. 140 d.d. 24-02-1641:

- Arendt Barelts als man en voogd van Magdalena Terwisga en voor hem selffs contra Jan Jochems Jardinge voor hem en als vader en voorstander over sijne kinderen bij Trijnien Egberts in echte getogen. Jan Jochems wordt gecondemneert te betalen 750 pghlds vermogens obligatie d.d. 12-06-1632 met rente en kosten.
- Volgende akte: Arendt Barelts als ’t recht hebbende van Hendrick Jansen Clasinge en Jantien Lefferts echtelieden contra dezelfde. Jan moet nu betalen 100 phglds wegens obligatie d.d. 04-05-1625 met rente en kosten.
- Volgende akte: Arend Barelts met ‘trecht van Cornelis Franckes en Jantien Johannes echtelieden contra dezelfde. Jan moet nu betalen 300 phglds wegens obligatie d.d. 04-05-1630 met rente en kosten
- Volgende akte op f. 141: Arend Baerelts als man en voogd van Magdalena Terwisga sijn huisvrouw weer contra Jan Jochems voor hem en als vader over zijn kinderen bij Trijntje Egberts. Gehoord de eis van de impetrant en de bekenning van de gedaagde moet Jan nu betalen 100 phglds met rente en kosten volgens obligatie d.d. 27-12-1633.

OSW 16 f. 111 d.d 06-04-1641: Nanne Jan Bartels impetrant en accusant contra Jan Jochems gedaagden en accuseerde. Het gerecht op alles gelet etc. verclaert de gedaagde contumax etc.

diensvolgens recht doende ten principale condemneert de gedaagde en accuseerde aen de impetrant en accusant te betalen 100 phglds met d' onbetaelde intressen en costen van desen intendit tot rechts taxatie, pronuncieert den 6en april 1641. Op f. 129 de getaxeerde kosten ad 07:04:08 cglds exclusief de eventuele kosten van executie indien nodig.

OSW 16 f. 117 d.d. 11-05-1641: Claes Berents bijzitter gecommitteerde ontfanger van wijlen Jacob Jelles boeckschult contra Jan Jochems Jardinge gedaagde die contumax wordt verklaard etc en ten principale gecondemneert wordt te betalen 25:02:00 cglds rest boekschuld met de kosten van het intendit tot rechts taxatie.

Het beeld is wel duidelijk, Jan Jochems wordt het vel over de oren getrokken, hij moet de ene na de andere schuld komen aflossen. Zijn crediteuren zijn kennelijk het vertrouwen in Jan Jochems verloren.

OSW 16 f. 121v d.d. 16-11-1641: Luijtien Gosses momber over het weeskindt bij Claessien Meijnedr nagelaten in dier qlt impetrant contra Jan Jochems te Jardinge gedaagde. 't Voorschreven gerecht op alles gelet enz. condemneert de gedaagde aen de impetrant in qlt te betalen het twee darde part van een duijsent driehondert viertijen phglds in een partij met gelijcke part van 20 pghlds in een twede partij en die darde part van 75 pghlds van 10 fijmen wijnterrogge en 4 fijmen haver in een darde partij volgens contract d.d. 12en 9ber 1637 ten processe overgelecht met schaden en intressen en costen van den processe tot rechts taxatie, salff de gedaagde in executione sijn recht van deductie soe hij betoenen can op het eerste termijn over betaelt te hebben, pronuncieert den 16en 9ber 1641. De getaxeerde kosten op f. 142 d.d. 17-05-1742 ad 50:07:12 cglds en zo nodig de executiekosten om het geld te innen.

Hier ben ik gestopt met het noteren van alle sententies inzake Jan Jochems die contumax wordt verklaard, het zijn er nog een behoorlijk aantal. Het is duidelijk, Jan Jochems kan zijn schuldeisers niet meer betalen. Op f. 176 volgt dan de preferentiebepaling van de crediteuren, zie hierna.

OSW 16 f. 126v d.d. 16-11-1641: Luijtien Gosses momber over het weeskijndt bij Claessien Meijnedr nagelaten bij Jan Peters in echte procreert in die qlt impetrant contra Jan Jochems gedaagde. Het voorschreven gerecht op alles gelet etc. ordonneert partijen voor den heer Grietman als commissaris te compareren die haer sal verstaen en vereenigen soe doenlijck, soo niet den gerechte rapport te doen om voorts gedisponeert te worden na behoren, pronuncieert den 16en 9bris 1641.

OSW 41 f. 43v 1p 18-01-1642: Jan Jochems coopman te Oosterwolde en **Aeltijen Hansedr** echtelieden bbc een huijs met de plaats en hof over de Heerenwech en het stukje land aan de oostegge, het huis staande en gelegen te Oosterwolde in de gebuijrte, ten oosten Aebele Lijckles en Jan Harmens als nu verkocht hebbende wijlen Jan Jansen plaetse, ten westen Arendt Bareldts en Roelof Aebeles, ten zuiden het gemeenteland, ten noorden Aebele Lijckles voorschreven gekocht om meije aencoemdende te aanvaarden van Jan Eijses **varver** en Hessel Eijses gebroeders voor 129 phglds..

OSW 41 f. 43v 1p 18-01-1642: Idem dezelfde kopers bbc een stuk bouwland genaamd het Hoge stucke groot ongeveer 3 mudde gesaei te Oosterwolde, Eijsse Ottes erfgenamen voor het merendeel ten naesten, beswaert met 14 stuivers floreenrente en reparatie van de Heerwech daerneffens met nog 3/5 part van geheel Boeckhorster veltlandt behoort hebbende beneffens gemelte floreen tot Sieger Luijtijens vercoft arve aldaer tot Boeckhorst op verscheidene plaatsen gelegen gekocht van Lense

Siegers en Trijntje Eijdtsdr echtelieden voor 275 phglds, op het land behoort gerechtigheid van menninge en drifte.

OSW 23 f. 154 d.d. 05-05-1643: Gecompareerd Luitien Gosses als provisionele curator over Jantijen Jansdr om afrekening te doen van zijn administratie gedurende de ontscheiding met Jantjes stiepvader Jan Jochems ter presentie van Jantje Jans en Foppe Aebeles haar echteman, Jan Harmens wonende te Meildam, Lambert Martens wonende te Oldeholtpade (als neve tussen de zinnen gekrabbeld), Baerte Meijnes, haer respective oomen mede present. Jantje was het enige kind van haar moeder. Vermelding van contract bij het huwelijk van de stiefvader Jan Jochems met de moeder Klaasje Meijnes d.d. 12-11-1637 en geregistreerd 18-01-1639. Door het overlijden van de moeder moet Jan Jochems een aanzienlijk bedrag betalen, namelijk 1314 phglds plus 20 phglds plus 75 phglds en 10 fijmen winterrogge en 5 fijmen haver, alles te betalen aan Jantjes als enig kind van haar moeder, sijnde de 300 phglds in den contracte geroert bij Jan Jochems niet ontfangen dan gebleven onder Baerte Meijnes. In vervolg van welcke contracte Luijtien Gosses heeft ontfangen van Berent Peters cum uxore als gecoft hebbende van Jan Jochems een stuck hoijlandt de somma 685 phglds en dat onder verbintenisse van sijn persoen en goederen, des wordt de restituendo volgens acte de dato den 3 junij 1642 aen Berent Pieters cum uxore gepasseert bij het ontfangh van geroerde penningen 685:00:00. Noch volgens liquidatie voor den heer Grietman en secretaris vermogens sententie dato den 16-11-1641 met Jan Jochems gemaect bevonden dat Jan Jochems int eerste termijn sal moegen corten 545:11:04 phglds daeronder begrepen die 300 phglds bovengeseijt staende onder Baerte Meijnes dus voor memorie. Ontfangen van de vercofte mobile goederen binnen het huijs en die tien fijmen winterrrogge voren geseijt bij boelgoet vercoft de somma van 60 phglds. Voor de 4 fijmen haver ontvangen 04:10:00 phglds. Van Baerte Meijnes ontvangen rente van de 300 gulden zoals met Jantjes moeder bij leven geaccordeert 12 phglds. De ontvangh is samen 761:10:00 phglds. Noch van Jan Jochems te ontfangen van costen schaden en intressen vermogens taxarie d.d. 17-05-1642 40:07:12 phglds, waarmee het totaal komt op 801:17:12 phglds. Na aftrek van een aantal kleinere posten bij de uitgaaf blijft er over 778:06:12 phglds. Tot voldoening daarvan heeft Luijtien Gosses overlevert een obligatie over Meijne Meijnes cum uxore ad 60 phglds tegen 6% rente; een obligatie over Harmen Anders en Peter Harmens als borg ad 50 phglds tegen 5% rente; een copia taxatie van costen schaden en intressen op Jan Jochems vooren geroert ad 40:07:12 phglds; bij Foppe en Jantje ontvangen van de reddant aan geld 51 phglds; aan Aeltijen Coops weduwe betaald volgens twee kwitanties met kennis van Jantje voor laken en andere waar tot kledinge 64:21:02. Luitjen Gosses betaalde in geld aan Foppe en Jantje 516:02:00 phglds. Daar moest nog worden afgetrokken tot volle betaling van Jan Boscha 05:03:00 phglds. Luitien Gosses kreeg zelf 6 phglds. Al met al bleef er aan geld over 504:24:00 die Foppe had ontvangen. Dan draagt Luitien Gosses de papieren zoals de obligatie over aan Foppe en Jantje, inclusief de schuld van Jan Jochems die nog openstaat en Luitjen Gosses wordt ontslagen als curator en bevrijd van de borgtocht aan Berent Pieters. Met handtekeningen van Foppe Abeles, Janthijen Jans, Lambert Martens, Jannes Martens en de handmerken van Baerte Meijnes en Jan Harmens, afgerond met de handtekening van August Lijcklama à Nijeholt.

OSW 41 f. 70 d.d. 04-10-1642: Aebele Lijckles en Aeltien e.l. bbc stuk van hoff soedanich tselve tegenwoordig om Bethlehem us affgegraven gelegen te Oosterwolde en behoort hebbende voor dese vercopinge tot Bethlehem voorschreven deselve proclamanten aan de oost en noordegge, **Jan Jochems cum ux als eigenaars van Bethlehem** aen de westegge en de heerenwegh te zuiden gv Jan Jochems cum ux voor 13:08:00 cglds.

OSW 41 f. 76v 1p 07-02-1643: Jan Harmens Nanninga bbc een arve landts met huis schuire en schaephocke en omliggende ende angecofte landen als Rencken koemaedt, het veltslagh, een boucamp genaemt het Olde hoff, twee ackers op Jardinge esch genaamd het Brede stuck ende de Suijdwende, een bouwcamp genaemt de Boeckweijten camp, een stuck weijde ofte hoijlandt geseijt Renken bouwe, met de verdere bouwlanden, hoijlanden, hovinge heijd ende weijdelanden tot het arve gelegen te Jardinge in den dorpe Oesterwolde, behorende met bomen en plantagie en vordere annexen vandien niet exempt soedanig het Jan Jochems voor dese verkopinge toebehoorde, beswaert met 4 gglds floreenrente en die buijre ofte dorpslasten tot het arve ende die dardepart van Rencken arve behoorich. Alsoe in cope becomen van **olde Jan Jochems** voor 2900 phglds en twee rosenobels tot een geschenk. Arent Barels cum uxore protesteren selffsrecht te blijven op het vercofte ofte cooppenningen vandien hem te onderpande staande vermogens brieven en obligatien. Augustinus Lijcklama secretaris protesteert salfs rechts te blieven opt bovengeschreven vercofte ofte cooppenningen vandien hem ten onderpand staande vermogens brief van obligatie en andere verseeckeringe. Luitien Gosses momber over Claessien Meijne nagelaten weese protesteert opt vercofte ofte cooppenningen vandien salffsrecht te blieven nopens ‘t gene Jan Jochems aan het weese ten achteren is volgens obligatie en sententie daarop gevolgd actum 28-02-1643. Claes Berens bijzitter protesteert salfs recht te blieven nopens die vercofte landen en huisinge soe wel voor hem selven als het recht en cessie hebbende van den Heer Suffrico Lijcklema Grietman vermogens obligatie en hypotheek, actum utsupra. Albert Renckes selffsrecht te blieven op voorschreven proclameerde landen ende huisinge cum annexis ofte cooppenningen vandien vermogens obligatie en hypotheek daarin begrepen actum utsupra. **Roelof Egberts** vanwege de voorkinderen van de vercoper bij **Trijntien Egberts zijn halve zuster** geprocreert protesteert de nulliate van de verkoping bij Jan Jochems gedaen ende dat de kijnderen deselve onschadelijck sal wesen voor soo veele aengaet het contract van arffscheijdinge tussen de vercoper en gemelte kinderen opgericht ten overstaan van de gerechte daeroe hem referende. Arent Kiers coopman te Steenwijk protesteert salffsrecht opt voorschreven vercofte per Albertus Barels vermogens obligatie, actum utsupra. Berent Johannes protesteert salffsrecht te blieven opt voorschreven vercofte vermogens zijn brief van obligatie en hypotheeq daerin geroert, actum den 28-02-1643.
Noot: Hier wordt Trijntje Egberts vermeld als halve zuster van Roelof Egberts, maar dat is onzeker, zie hierboven. Dit omdat Egbert Harmens niet expliciet als vader wordt vermeld, terwijl hij nog wel leefde.

OSW 5 f. 25v d.d. 09-05-1643: Hans Wbeles contra Jan Jochems voor hem en als man en voogd caverende voor Aeltijen Hansdr zijn huisvrouw. Jan wordt gecondemneert te betalen 325 phglds met 6% rente volgens reversaal d.d. 22-06-1642 plus de proceskosten.

OSW 5 f. 27 d.d. 30-05-1643: Jan Jochems primo contumax van Jan en Hessel Eijses gebroeders om betaling van de helfte van 128½ phglds verleden meije 1643 verschenen ter causa van seeckere huisinge en hof cum annexis genaamd **Bethlehem** bij hem van haar gecoft.

OSW 5 f. 28 d.d. 08-06-1643: Op huijden den 8en junij 1643 gecompareert voor den gerechte Jan Jochems en na gedane citatie volgens zijn versoeck sijne crediteuren met namen Claes Berens Bijzitter voor hem, Albert Renckes en Aeltijen Coops weduwe, secretaris August Lijcklema, Arendt Barels, Foppe Aebeles nomine uxoris, Berent Johannes, Seeuwart Feijes vanwegen Baerte Mackes, Hijncke Egbers, Albertus Barels vanwegen Arendt Kiers, Lambert Roeleffs, Jan Roeleffs in qlt, Roeleff Egberts vanwegen Jan Jochems voorkijnderen bij Trijntien Egberts geprocreert, Lambert Albers, Baerte Meijnes, ende zijn met Jan Jochems overeengecomen ende veraccordeert dat hij zijn onvercofte mobile goederen ten

overstaen van den gerechte sal vercopen ende de cooppenningen vandien bij den secretaris laten ontfangen om voorts beneffens de cooppenningen van het landt nu alrede vercoft aen Jan Harmens **bekeert te worden aen de crediteuren** volgens **ordere van praeferentie** bij den gerechte te maken, 't welcke bij Jan Jochems is geaccepteert ende diensvolgens mede aengenomen geen mobile ofte andere goederen van importantie te vercoopen vervreemden ofte verpanden dan ten overstaen van den gerechte ofte met kennisse om de penningen te bekeren tot profijt van de crediteuren als voren, vercopinge volbracht sijnde hebben voornoemde crediteuren op aenschrieven van den gerechte aengenomen te compareren voor den gerechte ende aldaer haere schulden ende verificatien vandien over te geven omme daeruijt de ordere van praeferentie te formeren ende maken so als nae rechte bevonden sal worden te behoiren ende wordt dr. Albertus Barels advocaet gelasticht omme Jan Harmens coper vant arve tot Jardinhga te constringeren met middel van recht om de cooppenningen volgens coopcontract en reversael te brengen in handen van den secretaris ende heeft Jan Jochems aengenomen zijn schultboeck morgen te brengen in handen van den heer Grietman. In kennisse desen bij Jan Jochems en dr. Albertus Barels ende Seeuwart Feijes als gecommitteerden van den crediteuren gemelt beneffens ons van den gerechte geteeckent in dato ut supra [getekend] Suffr: Lijcklema van Nijeholt, Claes Berents, Jannes Martens, August Lijcklema â Nijeholt, Suwert Feijes, Albertus Barels en Jan Jochems.

OSW 16 f. 176v ongedateerd maar eind 1643/ begin 1644 te dateren: Nae dat de brieven, stucken ende munuimenten holdende tot nadeel van Jan Jochems in vorige besoignes gementioneert aen mij Suffrido Lijcklema van Nijeholt Grietman van Stellingwarff Oosteinde ende Luijtien Foppes in plaetse van Johannes Martens vermits sijn absentie, mede bijzitter van 't gerechte voorschreven in desen gecommitteert sijnde, waeren overgelevert, en wij aengedrongen zijnde omme daerop praeferentie vuijt te spreecken, ist dat wij beneffens Rechtsgeleerde op een ijder ende op alles zijn recht hebben geleth ende geconsijdereert 't genen men behoorde te letthen ende consijdereeren, en volgens die bij ons vuijtgesproecken den praeferentie van ijder creditoor van de voornoemde Jan Jochums op sijn goederen gelijck volght

nr.	omschrijving	bedrag
1	Eerstelijck zullen vooraff gaen ende voor alle creditoren gepraefereert worden alle d'oncosten van voorgaende besoignes, dese vuijtspraecke ende 't geene daer op noch mach volgens, en daeraen dependeert	
2	Hijer nae sullen gepraefereert wesen de kinderen van Jan Jochems bij Trijntien Egbersdochter in echte getogen met den somma van viertijen hondert cargld ter oorsaecke van moeders goederen vuijt crachte van de scheijdinge voort gerechte van Stellingwarff Oosteinde den 9en augusti 1632 bevesticht	1400:00:00 cglds
3	Ten darden wort in praeferentie gestelt Arent Barels cessie hebbende van Cornelis Franckes ter somma van de helfte van drie hondert phglds vuijt de brieve d.d. -- 05-1630 en daerop gevolgde cessie d.d. 26-05-1630 sijnde de brieve geregistreerd den 15-02-1631	150:00:00 phglds
4	Voorts wort in praeferentie gestelt de secretaris Augustinus Lijcklema als 't recht door cessie hebbende van Joannes Jacobs en Rents echtelieden met de helfte van 100 phglds luijt cessie d.d. 19-05-1634 en obligatie d.d. 20-05-1627 geregistreert zijnde den 20-01-1632	50:00:00 phglds

5	Ten vijften sal gepraefereert zijn d' Bijsitter Claes Berents als 't recht hebbende van de Ed: Heere Grietman Lijcklema met de helfte van driehondert phglds conform copiele obligatie brieve d.d. 11-05-1631 en registratie d.d. 06-05-1632, des dat de voornoemde creditor bij 't ontfangen der penningen den principale brieve sal overleveren	150:00:00 phglds
6	Sal volgen op den sesten plaetse Arent Barels met de somma van achtehalve hondert phglds vuijt crachte van de obligatie d.d. 12-06-1632 en geregistreert den 30-07-1632	750:00:00 phglds
7	Hijer aen sullen ten soevenden plaetse volgen de kijnderen van Trijntie Egbers bij den debitorem Jan Jochems in echte getogen vuijt crachte van den scheijdinge bij 't Gerechte van Stellingwarff Oosteinde d.d. 09-08-1632 gecelebeert weegen hun wijlen voornoemde moeders goederen zijnde geregistreert den 10-08-1632 met gelijcke somma van veerthienhondert cglds als boven in den tweden plaets verhaelt is, ingevalle de selffde kijnderen mochten schade lijden, doordat hun vader Jan Jochems de schulden ten tijde van hun moeder Trijntie Egberts opgelecht heeft laeten onbetaelt staen.	*1400:00:00 cglds*
8	Ten achten sal volgen Arent Barels 't recht door cessie d.d. 01-02-1643 hebbende van Hendrick Jansz met den somma van de helfte van 100 phglds vuijt crachte van de obligatie d.d. 04-05-1625, geregistreert zijnde den 12-11-1633	50:00:00 phglds
9	Hiernae volght op den negenden plaetse Albert Renckes vuijt crachte van den obligatie d.d. 02-06-1635 en geregistreert den 09-08-1635 ter somma van vier en tachtentich phglds	84:00:00 phglds
10	Op den thienden plaets wort in praeferentie gestelt Jantien echte huijsvrouwe van Foppe Aebeles als erffgename van Claessien Meijnen haer moeder vermogens contract d.d. 12-11-1637 en geregistreert den 19-01-1639 met alsulcken somma als bij liquidatie bevonden sal worden noch opt voorschreven contract onbetaelt te resteren	?? (zie hieroven)
11	Hijernae volght Nanne Jan Bartels volgens obligatie d.d. 22-05-1637 en geregistreert den 19-10-1639 met 't gene hem Nanne bevonden sal worden te resteren van de accesorien des selffdes brieves	??
12	Ten twalefte plaets wordt in praeferentie gestelt Arent Barels ter somma van 100 phglds vuijt crachte van de obligatie brieve d.d. 27-12-1633 en geregistreert den 24-02-1641	100:00:00 phglds
13	In den darthiende plaets wort gepraefereert Berent Joannes met den somma van hondert phglds conform obligatiebrieve d.d. 30-05-1641 en geregistreert den 21-12-1641, onvercort hem sijn recht op den borge in vorige brieve gemelt, indien hij in desen niet geraeckt zijn achterwesen te becomen	100:00:00 phglds
14	Op den vijerthiende plaetse sullen in praeferentie concurreren Claes Berents Bijsitter van Stellingwarff Oosteinde met de somma van hondert vijffendartich cglds luijt obligatie d.d. 14-01-1642 Ende Wijldt Roeleffs en de arffgenamen van Martien Jan Berents met de somma van hondert phglds volgens obligatie d.d. 17-05-1636 sijnde beijde brieven geregistreert den 23-05-1642	135:00:00 cglds 100:00:00 phglds
15	Hijer aen volcht op den vijftienden plaets voornoemde Bijsitter Claes Berens met den somma van twe hondert phglds en dat beneffens 't generael hypotheeq oock specialijck op den peerdewijde ende bouwcamp ten obligatie d.d. 22-06-1642 geroert zijnde deselffde brieve geregisteert den 28-06-1642	200:00:00 phglds

16	Ten senthienden plaetse is gepraefereert Arent Kiers met den helfte ter somma van hondert vijff en twintich cglds luijt brieve van obligatie den 11-11-1642 en geregistreert den 14-11-1642 onder deductie nochtans van 02:10:00 guldens	122:10:00 cglds
17	Wort Baerte Meijnes door betalinge 't recht hebbende van de Ed: Heere Buttinga Raad Ordinaris in den Hove van Frieslant voor alle andere creditoren specialijcken gepraefereert op de huijsraeden ofte de penningen daeraff geprocedeert van Jan Jochems met den somma van twe hondert soeven ende tnegentich cglds vuijt crachte van sijn speciael hijpotheq ten boelgoets artikelen geconstitueert ende indien hij creditor daer vuijt niet betaelt kan worden sal in praeferentie alhier ten soeventhiende plaets koemen	297:00:00 cglds
	Roelof Aebeles met sijn kijnderen wordt voor alle andere creditoren gepraefereert met alsulcken somma als bij liquidatie bevonden sal worden hem te competeren van dootschulden van wijlen Hijncke Jans op de goederen van voornoemde Hijncke voorsoo veele hij sal konen verificeren onder de goederen van Jan Jochems daervan gekomen te zijn	??
	Ende sullen d'interessen ende vordere accessorien hun plaets nemen in cas van praeferentie alswaer den principalen sommen getrocken worden	
	Eintelijck sullen als personelen concurreren	
	- Hijncke Egbers met de helfte van 50 phglds	25:00:00 phglds
	- Jan Lenses volgens tauxatie d.d. 13-12-1642 met 09:04:04 cglds	09:04:04 cglds
	- en twee cglds in executione vuijtgelecht	02:00:00 cglds
	- noch volgens een ander tauxatie met 03:07:00 cglds	03:07:00 cglds
	- d'Bijsitter Claes Berens met de somma voor soo veel hij betonen kan wegen Jan Jochems aan de moutvercopere betaelt te hebben	??
	- en met 28 cglds geleent gelt	28:08:00 cglds
	- en noch 26 cglds voor Jan Jochems aen de executoir betaelt	26:00:00 cglds
	- ende als 't recht hebbende van Aeltijen Coops met 63:12:00 cglds	63:12:00 cglds
	- Hijlcke Jans met de somma van 40 cglds; ten ware hij konde betonen bijtijts genoech volgens **de listen** d'aenspraecke gedaen te hebben en wordt in sulcken gevalle op de **twede plaets** gepraefereert	40:00:00 cglds
	- Lambert Albers met de somma van 10 daelders een oort ter oorsake van overdrachte van een boom	10 daalders 1 oort
	Noch worden de creditooren salffrecht gelaten op de arffgenamen van Trijntien Egberts wegen haer helfte schult staende houwelijck met Jan Jochems opgelecht en onbetaelt gebleven sonder wijders	
	Ende sullen de creditoren tusschen malcanderen op een ijder sijn creditum en de deuchdelijckheijt sampt justificatie vadien mogen seggen soo sij nae rechte bevinden sullen te behooren	
	Sal niemant der creditooren eenige penningen mogen lichten als onder genoechsame borghtochte de restituendo indien naemaels bevonden mochte worden imant anders daer toe naeder gerechticht te zijn	

OSW 41 f. 108v 1p 07-05-1644: Lodewijck Annes executoir bij den gerechte Stellingwarff Oesteinde presenteert volgens commissie de dato den 2en april 1644, na drie sondaegs geboden over de kercke

en drie proclamatien over desen Gerechte **bij executie** te verkopen bij het uijtgaen van de brandende keerse en daerna bij aftrecken vant segell uijt de wasse, een huijs met de schuijre plaetse en appelhoff cum annexis tegenwoordich bij Jan Jochems en sijn huijsfrouwe in de gebuijrte Oesterwolde gebruict wordende, hebbende ten oesten Sijmon Jansen, ten westen **Bethlehem**, ten noorden de Heerenwegh, ten suijden de gemeente lnden, beswaert met reparatie van de voorschreven wegh en jaerlijx met sesendartich stuivers geestelijcke pacht, tot nadeel van Jan Jochems voornoemt en tot vorndeel van Hans Wbeles, om daeruijt te becomen het effect van de geobtineerde sententie de dato den [niet ingevuld]. Soe ijmant daeraen gadinge heeft van copen volgens artikelen alsdan te vercondigen en soe ijmant hier tegens hadde te opposeren ofte protesteren mach sulx laten aenteeckenen op behoorlijcke tijt. Claes Berens Bijsitter protesteert (onvercort sijn vorige protestatie op de eijgendom vant vercofte huijs cum annexis) salffs recht te blieven neffens sijn recht van hypotheek vermogens obligatie actum den 14e maij 1644. August Lijcklema secretaris protesteert op voorschreven proclameerde salfs recht te blieven, ofte op de coopppenningen vandien, nopens betalinge van de 56e penning van d' erste coop ten achteren, actum utsuptra.
Daarna volgen de verkoopartikelen betreffende dat de verkoop zal geschieden bij philipsguldens, de betaling moet geschieden per 1 maij 1645 de ene helft en Allerheiligen 1645 de andere helft, de koper moet goede borg stellen. Het huis met de schuur plaats en appelhof c.a. zal de vercoper blijven ten hypotheek en onderpand speciaal ter causa van betalinge en die hypotheek wordt overgedragen aan de kopers en dan nog enkele voorwaarden over de procedure en kosten en de aanvaarding. Bij het uitgaan van de brandende kaars was de hoogste bieder Luijtien Tjabbeles uit Oosterwolde met 326 philipsguldens, dit op 25-06-1644. Het het aftrekken van het zegel uit de was op 20-08-1644 werd er niet meer verhoogd en werd Luijtien Tjabbeles de finale palmslag gegeven. Hans Ubeles uit Donkerbroek werd zijn borg.

Hierna woonde Jan Jochems Jardinge in Duurswoude (Opsterland).

OPS 167 hypotheekboek f. 392 (scan 365) acte d.d. 09-01-1647 reg. 16-01-1647: verkort: Jan Jochums wonende in Dioerswolde in Opsterland schuldig aan Sioerdt Jans Eppinga burger en mr. lakenkoper te Leeuwarden 129:06:00 cglds reste van meerder somma tersaeke van verdiende **verffloon** bij ons tot voorschreven somma op huiden tzamen gerekent met als onderpand alle goederen, gedaan te Leeuwarden den 09-01-1647.

OPS 167 hypotheekboek f. 398 (ook genoteerd als f. 379; scan 369) akte d.d. 02-05-1647 registratie 20-02-1647 (aktedatum kan niet kloppen, maar het staat er zo): Op huijden den 20-02-1647 is voor ons ondergeschreven Boele Broers bijsitter en Sake Teijens secretaris over Opsterlant bij Claes Berents vertoont sekere obligatie versoeckende derselve van ons geregistreert t'hebben en is van naervolgende inholdt: Joan Jochems en Aeltien Hanssisdr echteluiden woonende tot Dioerswolde doen condich lijen ende bekennen voor ons en onse erffgenamen elcx voor geheel ofte in solidum onder renunciatie discussionis en ick Aeltie met versijenge van mijn vrouwelijke previlegi sen: cos: velle authenticx siqua mulier daervan genoegsaem van de schrijver deses onderricht gedaen sijnde ter oprechte deuchdelijke schult schuldich te weesen de E: mederegter Claes Berents woonende tot Nieuwebercoop de somma van 200 phglds van 25 stuivers 't stuck ter saecke van goede verschotene penningen tot groote benoegen gedaen tot bewaringe ende ter maekinge van onse althans bewoonde

huijsinge ’t sampt bou peerden beesten en inboelen dieswegen wij hem ten hoogsten bedancken en belovende d’selvige wt sijnen namen van nu ter tijt aen ’t sullen possideren en besitten onder clausule van constitutie informa aennemende en belovende onder renunciatie van de exceptie van ongetelden gelde sprekende gelijcke somma van penningen soo … als …. eerlijck en vroomelijck weder te betalen an handen van de genoemde mederechter ofte zijne erffgenamen met behoorlijcke intressen volgens costume van dese lande op den 1e maij 1647 ofte daernae tot vermaninge met de intressen nae advenant stellende daervoor tzampt voor costen schaden en intressen bij faute van goede betalinge ’t doen hebben en lijden toe onderpandt specialijck ’t geene boven verhaelt is met belofte hetzelvige niet t’sullen vervreemden ofte veralieneren sonder consent van de crediteur en voorts generalijck alle onse geen wtgesonderde goederen d’selvige ende onse persoonen den Hove van Frieslant den Gerechten van Stellingwerff Oostende sampt allen anderen gerechten onder ….. justitiabel en executabel, submitterende in kennisse onse handen en d’handen van Sijdtse Rempts t’sampt pr… als getuigen en …. etc. Actum den 2en maij 1647 onderstondt Jan Joachims, Aeltie Hans, Sijtse Rompts, Brandenburch met eenige toogen, aldus gedaen en geregistreert ten versoecke als vooren omme te strecken naer behooren, oirconde onse handen, actum ut supra.

OPS 167 hypotheekboek f. 399 (ook genoteerd als f. 380; scan 370) akte d.d. 03-11-1645 reg. 27-02-1647: Op huijden den 27-02-1647 is voor ons ondergeschreven Boele Broers bijsitter en Sake Teijens secretaris over Opsterlant bij Claes Berents vertoont sekere obligatie versoeckende derselve van ons geregistreert t’hebben en is van naervolgende inholdt: Jan Jochums intertijt woonende in Dioerswolt in de Grietenije Opsterlant voor mij selffs en mede soo veel nodich caverende voor **Aeltie Hans** mijn echtehuisvrouwe bekenne en verclare dat Claes Berents Bijsitter bij den Gerechte Stellingwerff Oostende mij op verscheijden plaetsen het gelt tot de **vullemoolen en huisinge op Dioerswolt** verschooten heeft breeder volgens de schriftelijcke obligatie bij mijnen **eerste huisvrouwe Trijntien Egberts** in echte getogen daervan gepasseert d’welcke obligatie ick Jan Jochems oock approbiere soo ist dat hij Bijsitter gemelt boven de obligatie aen mij heeft verschooten de somma van 37 cglds ijder ad 20 stuivers bekenne en neeme aen dat hem Bijsitter het voorschreven verschot voor goede betaelinge sal verstrecken aen de voorschreven vullemolen cum annexis tot sijnen last eijntelick ’t sij aencoomen daeromme bij Jan Jochums in opgemelte qualiteit aengenomen en belooft gelijck ick aenneme en belove mijts desen hem bijsitter daervan te bevrijen tsampt cost en schadeloos te holden onder verbant van mijn persoon hebbende en ’t vercrigene soo roerende als onroerende goederen stellende daerenbooven noch tot een speciael hipotheecq en onderpant d’selve vullemoelen met d’huisinge cum annexis omme d’ selve bij faute van bevrijinge als vooren te mogen aenvaerden possideren en besitten vermidts de penningen bij de Bijsitter verschooten sijn tot **timmeringe van de moelen en huisinge cum annexis** geimploireert dat alles onder verbant van mijn persoon en goederen als vooren ende submissie ’s Hoffs van Vrieslant en alle andere gerechten ter eerster instantie justitiabel en executabel, in kennisse mijn handt beneffens Jan Swaga secretaris clercq en Wessel Roelofs mijn versochte getuigen, actum den 3e 9bris 1645. De post sijnde 30 cglds van de opgemelte 37 cglds aan Jacob Heijnis herbergier tot Oosterwolde getelt en voor sijn competentie betaalt, actum als ommegeschreven Jan Jochums, J. Swaga, Wessel Roelofs met eenige toogen, aldus gedaen en geregistreert ten versoecke als vooren omme te strecken naer behooren, oirconde sonse handen actum utsupra. Zie hierboven, de kwitantie was d.d. 14-10-1645.

De totale rekeningen door Roelof Egberts inzake de kinderen van Jan Jochems Jardinge

Reekenschap bewijs ende reliqua ten overstaen van de heere Grietman Augustinus van Lijcklema en secretaris Laelius Swaga als in dese commissarissen bij Roeleff Egbers als momber over wijlen Trijntien Egbers twie nagelatene wesen bij Jan Jochems Jardinga int levent echteluijden geproceert en met advijs ende toestemminge van deselve daertoe geautoriseert, vemits hij wederom is getrout, gedaen in praesentie van den wesen vader voorschreven en Sijger Eijses als man en voogd over Trijntien den eene weese met deselve in echte vertrout, beginnende meije anno 1645 en eijndegende tot meije 1647 so volcht.

nr.	post	bedrag
	Ontfangh	
	In de eersten ontfangen volgens contract in dato den 9en augusti 1632 van Jan Jochems der wesen vader in anno 1645 de somma vierthien hondert carolusguldens:	1400:00:00
	Noch voor affstandt van den nijaerneminghe van landt t'Hoge Stucke van Jan ende Otte Eijses veertich carolusguldens anno voorschreven:	40:00:00
	Item voor dat de momber wegen de wesen 't landt de Timpe niet nijaerde van Arent Barels ontfangen ses carolusguldens:	06:00:00
	Van Nanne Johannes van der wesen vercofte holt elleff dalers en noch negen dalers en een halff van Joannes Martens voor vercoft holt in carolusguldens:	30:15:00
	Total ontfangh in manieren voorscreven beloopt een **duijsent vierhondert ses ende seventich carolusguldens 15 stuivers**.	
	Ende deselve penningen bekeert als volght. Waeraff de profijten bij den vader Jan Jochems sijn genoten als hem volgens den omgeroerde contract van den 9en augusti veraccordeert totdat de wesen twintich iaren olt waeren, welcke olderdom sij noch niet hebben, vermits het oldste nu getrout int achtiende iaer oldt is.	
	Wtgave	
	Aen Egbert Jan Thijs cum socijs tot voldade van de oncosten als copers van vier scheer peerde weijde gelegen tot Oosterwolde de de Buireweijde bekeert darthien carolusguldens vermits de reddant in qualiteit hetselve vanwegen de wesen heeft genijaert en nog 6 stuivers voor de acte en protestatie van nijaerneminghe te teeckenen:	13:06:00
	Noch voor expensen voor teeckenen van de acte van nijaerneminghe van andere landen, strijkgelt, vacatien en verteringen daer over gevallen, consentgelt, in somma seventhien carolusguldens 2 stuivers:	17:02:00
	Item voor verteringhe over het affpalen vant landt op de Buire weijde ende over een nijaerneminghe vant landt de Timpe te doen, gevallen met noch verteert over het inbrengen van verhaelde contract om neffens andere creditoren op Jan Jochems goederen in praeferentie te gaen in somma twie carolusguldens elleff stuivers:	02:11:00
	Jan Lijckles gegeven darthien carolusguldens voor dat hij twie peerde scheer tot der wesen profijt te egghe leijde in de Buireweijde tot Oosterwolde:	13:00:00
	Pieter Annes voor affgraven van een stucke wesens landt op de voorschreven Buirewijde betaelt seven carolusguldens 5 stuivers:	07:05:00
	Voor verteringe wegen de wesen tot Oldebercoop en de executeur Lodewijck Annes voor een aensegginge tesamen 13 stuivers:	00:13:00
	Noch te schade geleden ant goudt welcke de wesen bij den momber hadden ligghen en door de settinghe tot vorighe prijs niet conde uijtgegeven worden twintich carolusguldens:	20:00:00

	Aen de Secretaris als gecommitteert om de penningen van wesen gecofte landt wegen de vercoper te ontfangen voor strijkgelt negen philipsguldens 2 stuivers 8 penningen aen carolusguldens elleff carolusguldens 7 stuivers 8 penningen:	11:07:08
	Van gelijcken aen de Secretaris voor coopbrieven, proclameren ses ende vijfftichste penninge copien te schrijven in somma twaleff carolusguldens 9 stuivers 8 penningen:	12:09:08
1	Aen Jan Jochems der wesen vader getelt tachtich carolusguldens welcke Jan voorhoudt dat hij tot Wennidorp tot timmeringe van der wesen vullemolen op Duirswolt in Opsterlandt betaelt heeft, toequam:	80:00:00
2	Item Jan Jochems tot optimmeringhe van de vullemolen ende een ketel om te varven te kopen tsampt t'gene tot opbouwinge van een huijs bij de molen bekeert is gedaen in somma vierhondert vijff en dartich carolusguldens 17 stuivers, bij Jan Jochems selffs bekent voor waeren ontfangen te hebben:	435:17:00
3	Jan Wijbes alias Martens voor houdt tot de vullemolen betaelt negen carolusguldens 6 stuivers:	09:06:00
4	Aen Reijn Folckers voor ploijen tot de vullemolen betaelt seven carolusguldens 15 stuivers volgens quitantie:	07:15:00
5	Item Harmen Thomas voor ijserwerck tot de vullemolen betaelt hondert negenthien carolusguldens achtien stuivers volgens quitantie in dato den 28e october 1645:	119:18:00
6	Sijbrant Pieters voor arbeijtsloon an de vullemolen verdient betaelt negen carolusguldens volgens quitantie:	09:00:00
7	Lambert Alberts voor de spille drie carolusguldens 15 stuivers en noch voor arbeitsloon een carolusgulden 7 stuivers in somma vijf carolusguldens 2 stuivers:	05:02:00
8	Roeleff Engbers Mulder voor seijlen en touwen tot de vullemolen betaelt een en twintich carolusguldens volgens quitantie in dato den 13e october 1645:	21:00:00
9	Roeleff Aebeles tot Lohuijs voor arbeijtsloon an de vullemolen verdient vier ende sestich carolusguldens volgens quitanties:	64:00:00
10	Nanne Joannes voor houdt tot de vullemolen betaelt thien carolusguldens 15 stuivers 8 penningen volgens quitantie in dato den 27e october 1645:	10:15:08
11	Jacob Heijnes harbargier tot Oosterwolde voor verteringhe bij den arbeijders en holtmenders gedaen tot de vullemolen betaelt dartich carolusguldens volgens quitantie in dato den 14en october 1645:	30:00:00
12	Lambert Alberts voor arbeijtsloon an de vullemolen verdient betaelt ellef carolusguldens 10 stuivers:	11:10:00
13	Lubbert Dates voor arbeijtsloon an die vullemolen verdient betaelt twie ende twintch carolusguldens volgens quitantie in dato den 7e december 1645:	22:00:00
14	item volgens quitantie in dato den 7e december 1647 aen Lentse Hartmans betaelt twaleff carolusguldens:	12:00:00
15	Roeleff en Carste Folckers voor houdt tot de vullemolen betaelt vijff ende veertich carolusguldens sijnde aen de heere Grietman Augustinus Lijcklema intijts secretaris door overwijsinge van haer getelt:	45:00:00
16	Aen de praedicant Bernardus Holtrup voor houdt tot de vullemolen betaelt negen ende twintich carolusguldens 5 stuivers sijnde de penningen aen gemelte heere Grietman door overwijsinge als boven getelt:	29:05:00
17	Baerte Jans en Harmen Alles voor houdt tot de vullemolen betaelt achtien carolusguldens 6 stuivers volgens quitantie in dato den 16e maij 1646:	18:06:00
18	Jacob Jelles voor houdt tot de vullemolen betaelt acht carolusguldens 5 stuivers volgens quitantie in dato anno 1645:	08:05:00
19	Jan Roeleffs opt Broeck voor arbeijtsloon an de vullemolen verdient betaelt vijff ende vijftich carolusguldens volgens quitantie dateert in anno 1646:	55:00:00

20	Voor copie uit bovengemelte contract den Secretaris 8 stuivers:	00:08:00
21	Aen de heere Grietman voorschreven intijts secretaris betaelt achthien dalers aen carolusguldens seven en twintich carolusguldens voor Reijn Folckers door overwijsinghe tot betalinghe van houdt bij Reijn tot de vullemolen gedaen:	27:00:00
22	Jan Jans voor houdt tot de molen betaelt darthien carolusguldens 10 stuivers:	13:10:00
23	Roeleff Aebels tot Lohuijs voor arbeijtsloon en houdt tot de molen betaelt acht carolusguldens 17 stuivers:	08:17:00
24	Jacob Heijnes voor houdt de kommen van de molen betaelt twaleff carolusguldens 9 stuivers volgens quitantie in dato en 18e julij 1647:	12:09:00
25	Wolter Jans voor arbeijtsloon an de molen verdient betaelt vier carolusguldens volgens quitantie:	04:00:00
26	Lubbert Dates voor arbeijtsloon an de meulen verdient betaelt acht carolusguldens volgens quirantie dateert in anno 1647:	08:00:00
27	Harmen Thomas meester smidt tot Oosterwolde voor ijserwarck tot het huijs ende molen betaelt twaleff carolusguldens 4 stuivers:	12:04:00
	Tot betalinge van de Olde camp ofte Wester ackers genaemt end ses scheer peerdeweijde bij den rendant wegen de wesen genijaert bekeert driehondert vier ende sestich philipsguldens aen carolusguldens vier hondert vijff ende vijftich carolusguldens:	455:00:00
28	item restitueert aen de Bijsitter Claes Berents seven ende dartich carolusguldens welcke hij Jan Jochems tot opbouwinghe van de molen geleent hadde: [*hiervan is een obligatie*]	37:00:00
29	Halbe Halbes harbargier tot Mackinga voor verteringe bij Jan Jochems en den momber tot laste van de wese saecken op verscheijden tijden ses carolusguldens 16 stuivers:	06:16:00
	De rendant voor vacatien accordeert twaleff carolusguldens:	12:00:00
	Voor verteringhe over dese reeckeninge gevallen drie carolusguldens:	03:00:00
	Rechts salaris, dese reeckeninge te stellen en registreren, oppassen van adsistenten vier carolusguldens 6 stuivers:	04:06:00
	Noch voor de Bijsitter Claes Berents comparitie als mede over dese reeckeninghe geseten een carolusgulden:	01:00:00
	Somma **total uijtgaeff** hiervoren gestelt bedraeght een **dusent ses hondert seven ende negentich carolusguldens 3 stuivers 8 penningen** waeraff het **ontfangh** tot **1476 carolusguldens 15 stuivers** getoghen, geblijct dat den rendant noch van meerde uijtgave solde komen **twiehondert twintich carolusguldens 8 stuivers 8 penningen.**	

Aldus gedaen, gereeckent ende gesloten ten overstaen van ons Grietman, Bijsitter en Secretaris, in kennisse vermits verstanden bij ons van den Gerechte, dat de ouste wese Trijntien aen Sijger Eijses dorprechter in Duirswolt vorengenoemt is getrout en de selve al iarich en mede verstants genoech hebbende om sijn wijffs goederen te regeren en administreren, so hebben wij Roeleff Egbers op sijn versoeck van de curatele over Trijntien bij desen ontslagen, t'welcke Sijger wegens sijn huijsvrou niet willende accepteren, is daerop salffs recht gelaten nopens t'gene hij op des mombers administratie mochte hebben te seggen en den momber sijn defensien ter contrarie desen, onvercort hebben wij van den Gerechte voorschreven beneffens comparanten ten praemio gemelt de reeckeninge in teijcken van approbatie verteeckent. Actum tot Mackinga in de rechtkamer den 30 december 1647 [getekend] August Lijcklema à Nijeholt, Laelius Swaga, Claes Berents, Roeloff Egberts.

bron: Nedergerecht Ooststellingwerf inv. nr. 23 weesboek d.d. 30-12-1647 (img 214)

De bovenstaande rekening kreeg nog een vervolg, zeer waarschijnlijk omdat dochter Antie Jans toen was getrouwd met Laurens Jochems:

Reekenschap bewijs ende reliqua gedaen bij Roeleff Egbers momber over **Antien Jan Jochemsdr** nagelaten weese van Trijntien Egbers ten overstaen van de heere Grietman Augustinus Lijcklema à Nijeholt ter praesentie van voornoemde weese ende **Laurens Jochems** haer echteman, ende gereeckent van meije 1647 volgens voorgaende reeckeninge tot meije 1652 voor vijff iaeren van de weese goederen so volght, tot Mackinga in de rechtkamer den 12en junij 1652 gecompareert doch de reeckeninge gecontinueert.

nr.	post	bedrag
	Ontfangh	
	Den 19e maij 1650 van Eijse Anders voor de boucamp tot Schrappinge een hondert vier en dartich philpisguldens aen carolusguldens	167:10:00
	Anno 1649 ende anno 1650 van de praedicant Bernardus Holtrup voor twee peerde scheer op de buijre weijde een hondert ende twaleff philipsguldens aen carolusguldens	140:00:00
	Anno 1650 van Jacob Heijnes voor een stucke landt den weesen competerende op de buire weijde vijff en vijftich philipsguldens aen carolusguldens	68:15:00
	Welcke voorschreven ontfangh van cooppenningen het weese Antien ende haer suster Trijntien mandelich competerende ende hier van geen intres gereeckent doordien Trijnties man Sijger Eijsens dese cooppenningen voort selffs weder ontfangen heeft om bij scheijdinge te verreeckenen	
	Noch competeert het wese ende haer suster Trijntien mandelich een begraven venne op de buijre weijde tot Oosterwolde	
	Hiervan geen huijre gereeckent vermits de vader Jan Jochems de profijten toecomen ende aen deselve betaelt is.	
	Noch competeert het weese Antien een venne landts op Duirswolt in Opsterlandt in de Meulebuijren streckende van de marsken tot aen Roeleff Lijckles camp van Aitse Sijerdts anno 1649 aengecoft volgens coopbrieff in dato den 10e 9ber 1649 daeraff sijnde waeraff geen huijre gereeckent vermits de vader Jan Jochems de profijten toecomen en de helfte weder vercoft ende bij de vader het eerste termijn ontfangen ad 160 carolusguldens ten respecte betalinge aen Aitse bij hem gedaen onder de uijtgave bij de momber al gestelt	
	Wtgave	
	Volgens slot van voorgaende reeckeninge competeert de reddant van meerdere uijtgave twehondert twintich carolusguldens 8 stuivers 8 penningen	220:08:08
	waervan de intres volgens de selve reeckeninge in dato den 30en xber 1647 van meije 1647 tot meije 1652 voor vijff iaeren vijff ten hondert ad vijff en vijftich carolusguldens [in marge:] dese post roijeert vermits Jan Jochems te laste comende uijt de profijten van de goederen te betalen.	55:00:00
	Aen Sijger Eijses uijt de cooppenningen vant mandelige landt sijn huisvrou Trijntien ende Antien competerende om te verrreeckenen bij **scheijdinge** den **13e maij 1649** driehondert philipsguldens aen carolusguldens	375:00:00
30	den 7e januarij 1649 aen Sijbren Pieters voor verdient arbeitsloon vant timmeren aen de vullemeulen vierdehalff carolusguldens volgens quitantie	03:10:00

31	den 27e maij 1649 volgens quitantie aen Harmen Thomas meester smit voor ijserwarck an de vullemeulen ende het huijs twe en twintich carolusguldens 11 stuivers	22:11:00
32	aen Lentse Roeleff anno 1649 volgens quitantie ter causa van arbeidtsloon voort timmeren aen de vullemeulen tien carolusguldens	10:00:00
33	anno 1649 volgens quitantie aen Jacob Heijnes harbargier in praesentie van de weesen vader Jan Jochems ende Trijnties man Sijger Eijses ter causa verscheijdene verteringen over de weesen saecken betaelt twe en twintch carolusguldens 11 stuivers	22:11:00
	item uijtgeleijt anno 1648 voor opseggingen van parcelen weesen landt ses stuivers	00:06:00
	aen Berent ende Hendrijck Holtrup gebruickers van Jan Jochems kijnderen landt voor de vredinge vant selve op de buirewijde tien carolusguldens 14 stuivers anno 1649 volgens quitantie	10:14:00
	aen Freerick Jans voor vredinge van Jan Jochems kijnderen landt achtehalve stuiver ende aen Berent Jannis voor vredinge te maecken 18 stuivers anno 1649 tesamen	01:05:08
34	aen Paulus Meetsma procureur voort Gerechte van Opsterlandt van de meulen in vrijdom te stellen ende eenige widere diensten wegen de weesen twe carolusguldens 14 stuivers voor salarien ende expensen volgens quitantie	02:14:00
	aen Jan Lijckles ter causa toeaecke op scheijdinge dat hij de westegge te deele bequam ende de weesen oostegge sijnde twe peerde scheer op de buijre weijde aen de praedicant Holtrup vercoft betaelt volgens die anno 1651 vijff philipsguldens aen carolusguldens	06:05:00
	uijtgave tot laste van Antien	
	anno 1649 volgens reversael aen Aitse Wijbes voor een venne landt op Duirswolt in Opsterlant in de Meulenbuijren een hondert philipsguldens aen carolusguldens	125:00:00
	item ter causa utsupra aen Aitse Wijbes anno 1650 een hondert ende vijftich carolusguldens	150:00:00
	item voort laeste termijn aen Aitse Wijbes anno 1651 een hondert ende vijftich carolusguldens	150:00:00

en dan stopt het, lege pagina's, rekening niet afgemaakt.

bron: Nedergerecht Ooststellingwerf inventarisnr. 24 (oud F4) weesboek f. 37 d.d. 12-06-1652

OSW 5 f. 125v d.d. 18-01-1648:

- Roeleff Egbers als curator over wijlen Trijne Egbers wesen bij Jan Jochems int levent echtelijk geprocreert en Sijger Eijses dorprechter te Duiswolt nomine uxoris protesteren de effectu van de opsegginge aen Luijthien Tijabbeles cum uxore gedaen omme aanstaande Sint Pieter ad cathedram te relaxeren alsodanighe weijdelanden na lants costume als hij van haer int gebruick is hebbende.
- Volgende acte: dezelfden zeggen de huur op aan Joannes Martens cum uxore van twee scheer peerdeweide.
- Volgende acte: dezelfden zeggen de huur op aan Hendrick Harmens en Eijdt Hendricx per a.s. mei van een bouwcamp te Schrappinge.

OPS 47 blz. 102 d.d. 01-04-1648: Gesien bij den Gerechte van Opsterlant ’t intendit den selven gerechte overgegeven bij en vanwegen Claes Beerns Bijsitter ’s Gerechts Stellingwerff Oosteinde wonende tot Nijebercoop impetrant en accusant conventionis contra Jan Jochums en Aeltien Hanssis echteluiden wonende in Dioerswolde gedaagden en accuseerden. ’t Voorschreven Gerechte gesien de citatien relasen sampt acten van accusatien van contumacien verclaert de gedaagden en contumaceerden t’samen en elcks besonder contumaces en voort profijt vandien versteken ’t sijn van alle haere respective defensien weeren en exceptien d’sij in desen soo dilatoir declinatoir als peremptoir hadden mogen doen nemen en gebruicken en ten principale recht doende gesien d’ obligatie bij den impetrant beneffens ’t intendit overgelevert en bij d’ gedaagden met hen respective handen bevesticht holt deselvige obligatie voor bekent condemneert de gedaagden naer inhouden der selver obligatie de impetrant te betalen de somma van 200 phglds ijder 25 stuivers doende mette schaden en interessen rede gehadt en geleden noch te hebben en te lijden tot de volle betalinge toe, condemneert voorschreven gedaagden in de costen tot Gerechts tauxatie en in de boete van de contumacien volgens d’ordonnantie desen 1 april 1648. Zie ook OPS 112-189 waarin Claas Berents een poging doet om de volmolen te verkopen.

OPS 111 f. 582 3p 16-08-1649: Jan Jochums ten profijte van zijn dochter Anck, bij Trijntien Egberts getogen bbc een fenne in Duurswolde, strekkende van de Leijen aan de Merschen; ten oosten Lambert Jannes ten westen de kerkvoogden van Duirswolde, gekocht van Aijsse Wijbes cum uxore voor 380 dalers daarin ontvangen van peerde en wagen 100 dalers. Aangifte was op 22-03-1649.

OSW 5 f. 156 d.d. 31-10-1648: Gecompareert voor den recesboecke Jan Jochems Jardinge tegenwoordich wonende tot Duirswolt in Opsterlandt bekennende en verclarende dat hij aen Wijpke Gosen Terwisga weduwe vereert hadde seeckere gerechticheijt van veltlandt ende veene den turff te mogen graven, genaemt de Meulenbergh bij Langedijckinger kercke gelegen naest Wijpcken landt aldaer bij Tijabbe Alles haer meijer op Duirswolt gebruickt wordende, hebbende behoort tot het arve bij Ernst Jan Berents weduwe nu noch voor een gedeelte gebruickt tot Buttinge, van welcke geheele arves gerechticheijt ende eijgendom aen voorschreven Meulenbergh so veer ’t selve streckt ende met schapen wegen het arve geroert geweijdet is, seght Jan Jochems hem den helfte te competeren, bij hem onvercoft gebleven ende in eijgendom vereert ende geschoncken aen haer weduwe gemelt voor welcke sij hem Jan een vereeringe belooft heeft. In kennisse desen bij Jan Jochems met eijgenaer handt beneffens August Lijcklema à Nieholt Grietman ende ondergeschreven secretaris als getuijgen verteeckent den laesten october 1648. Met handtekeningen van Jan Jochems, August Lijcklema à Nijeholt en Laelius Swaga.

OPS 168 f. 145 akte d.d. 29-08-1649 reg. 17-09-1649: Op huijden den 17e september anno 1649 is voor ons ondergeschreven Boele Broers mederechter en Sako Teijens secretaris over Opsterlandt bij Willem Roeloff coopman tot Mackinga gepresenteert sekere obligatie versoeckende d’selve van ons geregistreert te hebben en is van volgende inhout: Jan Jochums de olde wonende in Duijrswolt voor mij en als man en voocht de rato caverende voor Aeltien Hansdr mijn tegenwoordige echtehuijsvrouw bekenne en verclare in dier qlt rechtveertich schuldich te wesen Willem Roeleffs coopman tot Mackinga en Stijne Hansdr echtelieden de somma acht en veertich caroliguldens ijder doende 20 stuivers ter causa van liquide en berekende boeckschult, renuntiere den exceptie van quade rekeninge en ongetelde penningen aennemen en belove d’somma acht en veertich caroliguldens te voldoen en betalen Willem Roeloffs cum uxore voorschreven hare erffgenamen ofte den cessioniers desen op sodanige tijt als d’selve nae dato vant passeren deses sal gelieven en betaelt begeren te hebben met

intressen van maij laestleden 1649 tot volle betalinge des capitaels, verbindende daervoor 't sampt voor costen schaden en intressen mijne en mijne voornoemde huijsvrouwen hebbende en vercrigende roerende onroerende goederen, actien en crediten gene excempt met submissie derselver en mijn persoon den Hove van Vrieslandt prima instatia onder renuntiate except: sorij en alle andere hoge en lege herenrechten, wetten en judicatoren justitiabel en excutabel. In kennise der waerheijt hebben desen in qualiteit met mijn gewoontlijcke vertekeninge bevesticht neffens de hant van Jan Swaga procureur postulant en andere geblijct mijne hiertoe versochte en gebedene getuijgen, actum den 29e augusti 1649. Onderstonde Jan Jochums en J. Swaga met enige togen en streken. Aldus gedaen en geregitreert ten versoecke als voren om te strecken nae behoren, in kennissse onse handen actuim ut supra [getekend] B. Boelens.

OPS 16 f. 248v d.d. 13-12-1649: Jan Jochems vullemulder in Dioerswoldt 1e contumacie van Euwe Lijebbes omdat hij niet compareert en des impetrants artikelen niet onder ede betantwoordt, protest van costen en verzoek nieuwe citatie.

OPS 112 f. 317 3p 15-04-1652: Roelof Lijckles en Frouk Jans dr e.l. te Wijniedorp BB&C op een stuk fenland in Dijurswolt mandelig met gelijk stuk met met Jan Jochums, zijnde de gerechte westerse helft; met de gehele fenne hebbende Lambert Jans ten oosten, de patroon van Duirswolt ten westen; strekkende van de Merschen tot aan de copers ofte proclamanten camp, vrij sonder enige lasten. Gekoft van Jan Jochums en Roeloff Egberts als voormond en vader over Antie Jans der medevercopers dochter voor 250 daelders, waarinne nu gereet al betaelt sijn 175 cglds en sal de reste maij 1652 en 1653 telkens de gerechte helft betaald worden. Protest door Jan Jans lakenkoper salfsrecht wegens 09:07:00 cglds die hem van de vercoperse competeert, maar op 09-06-1653 desisteert hij weer.

OPS 112 proclamatieboek f. 189 jaar 1650/1651: Men laat een ijder weten dat Wijtse Pijters executeur van Opsterland gedenkt te verkopen uit crachte van sijne commissie d.d. 20-04-1648 ten verzoeke en profijte van Claas Beernts, bijzitter en triumphant en ten nadele van Jan Jochums en Aeltie Hanse dr e.l. te Duirswolde, bij het uitgaande van de kaars etc. sekere **volmolen**, met huis en plaats etc; aldaar bij de gedoemden bewoond en gebruikt. Wie gading heeft mag komen op [niet ingevuld] sijnde aencomende donderdag binnen [niet ingevuld] in de rechtkamer om te kopen bij de brandende keerse en ofte emand dese vercopinge te nae mochte gaen mach nu spreken en naemaels swijgen. Protest door Roeloff Egberts als voormond over Jan Jochums kinderen bij wijlen [niet ingevuld] geprocreerd protesteert niet allene tegens de proclamatien en vercopinge van onschadelijkheid, dan verspierende de boden en wijdere proclamatien doordien de protestant in qlt het geproclameerde toebehoort en hier dus goed van andere luiden wordt geproclameerd en dus is de proclamatie gans ontwettelijck.

OPS 19 f. 225v d.d. 27-04-1655: Gecompareerd Abelus Andrae notaris publicus wonende op Beetsterzwaag als soone van Andries Saeckes in levene impetrant contra de bijzitter Claes Beerns gedaagde. Verklarende de proceduren door Andries Saeckes gestart te reassumeren en voor de weduwe en erfgenamen van voorschreven Andries Saeckes te occuperen.

OPS 19 f. 236v d.d. 27-06-1655: Jan Wolters op Beetsterzwaag en Hans Claeses in Drachten als pachters en compagnons van de landschaps accijnsen der ingebrouwene bieren de impost voor de ingebrouwene bieren gesterkt met hun compagnon Hans Andries als pachter cum soc in opstergaerleggende cum annexis is begonnen voorleden maij 1655 volgens gaerlegginge en mede aenleggers impetranten cta Jan Jochums in Duurswoude als gedaagde. Gedaagde heeft gebrouwen goedt bier zeedert verleden maij en heeft daeraf uitgeset en uitgetapt voor gelt aen goede

verscheijdene luiden tot verscheijdene tijden sonder aengevinge ofte betalinge van impost daerover de impetranten hem gedaegde hebben doen citeren voor de heeren van het gerecht om betaling van breucken volgens relaes als hijer vertoont en nadien de gedaagde niet compareert soo accuseren de impetranten de gedaagde de 1e contumatie namentlijk weegens de accijns om twee maal tien goudguldens breuken en nog tweemaal 25 gouden Vriesche rijders van breuken van twee vaten goet bier dat bevonden is op gister en niet aengegeven te sijn, alles volgens de ordonnantie daeraff sijnde, dit alles met protestatie van kosten vacatien met verzoek van nieuwe rechtdag en citatie.
Noot: Het is niet helemaal zeker dat dit Jan Jochems Jardinge betreft, maar het lijkt niet onwaarschijnlijk te zijn.

OPS 113 proclamatieboek f. 572 3p 06-03-1656: **Johannes Martens** en **Albertien Lubberts** e.l. BB&C op zekere **volmolen** met het kleine huiske met de halve plaats, staande in Duurswolde bij de weg, ten oosten Teije Wolters, de weg ten zuiden, ten westen Halbe Halbes, beswaert de plaats met met de helft van 4½ phlds jaarlijkse grondpacht; gekocht van **Roeloff Egberts** voor 900 gglds op 5 eerstvolgende meidagen te betalen telkens een gerechte 1/5 part vermogens coopbrief. Protest door de pachter van de 56e penning salfsrecht wegens zijn actie en recht dat **dese molen enige malen is verhandeld, zonder booden te stellen en consentgeld te betalen**. Ook protest salfrecht door Halbe Halbes, neffens zijn recht aan de molen; verder protesten door Jan Roeloffs zoon en Jannis Tises als last en proc. hebbende van Trijn Roeloffs zijn huisvrouw, zij verzoeken het niaar ratio consanguinitatis waartegen soo de proclamanten hen niet stellen noch vertoonen en mitsdien … int niaarverzoek consenteren soo versoecken de retrahenten hier in judico present adjudicatie in forma; ook protest salfsrecht door Willem Roeloffs verver te Mackinga nopens 50 phglds plus rente. Tenslotte protest onschadelijkheid door Abelus Andrae voor hem en in qlt vermits de molen en het huis cum annexis door de bijzitter Claes Berents in qlt is verkocht in wandelkoop en hem dienvolgens de eigendom toekomt waarover al procedures voor het gerecht zijn hangende en desnoods verspiert hij de koop.

OPS 47 blz. 488 d.d. 06-11-1656: Abelus Andreae in qlt contra Claes Berents die moet geheugen en gedogen dat de notaris Ennius Idema als getuige tussen partijen wordt verhoord.

OPS 170 hypotheekboek f. 531 akte d.d. 25-01-1658 reg. 09-08-1659: Op huijden den 9^{e} augusti 1659 is voor ons ondergeschreven Martinus Fockens Grietman van Opsterlant sampt Saco Fockens Secretaris aldaer bij Roelef Egberts te Oosterwolde gepraesenteert seeckere obligatie, versocht die van ons geregistreerd te hebben en is van inholt als volgt: Jan Jochems en Aeltie Hansdr echtelieden wonende te Diorswolt in de Grietenie Opsterlant bekennen deuchdelijck schuldich te wesen aen Roeleff Egberts en Frouck Jan Harmens echtelieden wonende tot Jardinge in den dorpe Oosterwolde vijftich philipsguldens, ijder gulden ad 25 stuivers ter causa verschoten penningen bij ons van Roelff en Frouck voorschreven in toegetelde gelde ontfangen omme te imploijeren tot de **farverije** tot onse profijt ende grote geniet, renucierende de exceptie van ongetelden gelde, aennemen ende beloven de geroerde vijftich philipsguldens Roelef Egberts en Froucke Jan Harmensdr echtelieden ofte rechte actionier deses wederom voldoen en betalen aenstaende meijdach anno XVIc acht en vijftich bij faulte van sulcx aennemen wij de vijftich philipsguldens te betalen met de intressen van dato deses tot de volle betalinge toe te verschijnen daervoor ….. costen schaden en intressen te weten voor de 50 philipsguldens met de costen schaden en intressen bij aldien wij op meijdach XVIc acht en vijftich niet weder betalen gelijck verhaelt wij Jan Jochems ende Aeltie Hansedr echtlieden alsdan met vrijen willen en rijpen beraden vercopen en in eijgendom overdragen aen Roelef Egberts en Frouck Jans Harmensdr echtelieden het huijs en de schuijre met de grondt waerop deselve staen met het vrije gebruick daertoe

van nooden en de helfte van de geheele plaetse bij de vullemeulen en die huisinge met de pacht daerop leggende, soodanich ons tot Diorswolt voorschreven competeert niet exprimeert, bovendien afstant doende van de bruijckma van de fenne, passeren alsdan voor eenen vrijen coopbrieff en van de geroerde vijftich philipsguldens ofte schaden en intersssen vandien cooppenningen voor absolute quitantie stelle de coopers en haer naecoomelingen in de possessie en directe eijgendom, omme daermede te doen en laten geschieden als een ijder met sijn eijgen geoorlooft is, aennemen ende beloven het vercofte vrij te leveren van alle luijden handen, actien en aenspraecke, mede voor de evictie te caveren soo nae rechte alles onder verbant onser goederen, specialijck voor de vijftich philipsguldens costen schaden en interessen vandien de voorschreven huijs schuijre gront en helfte van de geheel plaetse ten onderpant stellende en voorts generalijck verbindende ten hijpotheecq alle onse hebbende, vercrijgende roerende en onroerende goederen actien en gerechtigheden geen excempt met submissie van deselve en onse persoonen den Hove van Vrieslant den Gerechten Stellingwerff Oosteijnde en alle Heeren Gerechten justiciabel twelck alles gelijck verhaelt bekennen wij Jan Jochems en Aeltie Hansdr echtelieden met Roelef Egberts en Froucke Jan Harmens echtelieden veraccordeert te wesen en aen deselve op meijdach XVIc achte en vijftich niet betalende de verhaelde coop geaccordeert te hebben, sulcx doende mits desen, oirconde onse handen beneffens Jonge Jan Jochems en Berent Jochems tot Jardinge als getuijgen, actum den 25e januarij 1658, Ick Roeleff geven Jan Jochems noch soo veele langer uijtsel omme te betalen tot Sint Jan 1659, wesende den 24e junij dat alsdan de acte ofte obligatie sijn volle cracht heeft gelijck vooren verhaelt is, oirconde onse verteeckeningen was verteeckent Jan Jochems, Aeltie Hans, Roeleff Egberts, Jan Jochems de Jonge, Berent Jochems. Aldus gedaen en geregistreert ten versoecke als vooren omme te strecken naer behooren. In kennisse onse handen actum utsupra [getekend] M. Fockens 1659 S. Fockens 1659.

OPS 115 proclamatieboek f. 58 1p 18-08-1659: Roeleff Egberts en Frouck Jan Harmens e.l. te Oosterwolde BB&C op zeker huijs en schuijre met de grond vandien en het vrij gebruik daartoe van noden en de **helft** van de gehele **plaets bij de vulmuelen** en de **huizinge** met de pacht daarop leggende sodanig de nabeschreven vercoopers competeert niets exempt, bovendien afstand doende van de bruickma van de fenne, gekocht van Jan Jochems en Aeltie Hanses, e.l. te Diorswolde voor 50 phglds volgens coopbrief daaraff sijnde sampt obligatie op het verkochte holdende van dien inhoud indien de voorschreven 50 phglds op den 24 junij 1659 niet weder gerestitueert werden dat alsdan voorschreven huijs cum annexis soude voor de gemelte penningen vercoft wesen, alles breder de obligatie meldende. Protest door Everardus Nicolai salfsrecht wegens de fraude der vier specien. Jan Friese protesteert salfsrecht te blijven vanwegens sijn competentie uit cracht van sijn sententie van desen gerechte. De fiscaal Johannes Wijbrandi protesteert ad idem, maar hij desisteert weer op 04-10-1661.

OPS 115 proclamatieboek f. 78 1p 01-09-1659 3p pas op 01-03-1660: Rolef Egberts en Frouck Jan Harmensdr. echtelieden te Oosterwolde bbc 4½ phglds jaarlijxe eeuwige rente ofte grondpacht gaande uit de plaetse tot Diorswolde, daar de **proclamanten volmolen met behuizinge en andersins op staat** in voegen deselve afgevredigt is en de nabeschreven vercopers deselve pacht daeruijt competeert. De grondpacht gekocht van Halbe Halbes en Grietie Jansdr echtelieden in voorschreven dorp voor 98 pghlds vrij gereed en al betaelt gelt breder volgens de coopbrief.

OSW 6 recesboek f. 322 d.d. 03-05-1659: Stijne Hans adsisteert met Toenis Jans haar echteman voor de ene helft Jan Swaga gelastigd van wijlen Willem Roelofs erfgenamen bij Stijne Hans in echte getogen voor de andere helft protesteren effectu arrest tot nadeel van olde Jan Jochems becomen onvercort de mandeerde Roelof Egberts sijn recht ende oppositie om geen penningen aan Jan Jochems

voorschreven nog aan iemand van de zijnen terzake Jan Jochems cooppenningen voor een huis c.a. voor en aleer de requiranten haer competentie penningen zijn betaald nopens 50 phglds cum intressen volgens obligatie haar van **olde Jan Jochems** ende **Aeltien Hans zijn overledene huisvrouw** competerende bij poena van een pont groot so dikwijls contrarij geschiet, het arrest met ciatie schriftelijk olde Jan Jochems insinueert volgens relaas van Sijger Eises dorprechter [van Duurswoude].

OPS 20 f. 48v d.d. 07-06-1659: Jan Jochems in Diorswolde gewesene man en voogd van wijlen Aeltie Hanses sijn overledene huisvrouw ter eenre contra **Hans Annes** in Schuijringa hem instellende en als **vader van wijlen Aeltie Hanses**, Jan Jochems overledene huijsvrouw ter anderen sijden. Alsoo Jan Jochems hadde laten citeren Hans Annes loci contractij voor hem en als mede erfgenaam wijlen Aeltie Hanses omme op huijden te compareren omme scheijdinge en deijlinge te maecken van de goederen en schulden bij wijlen Aeltie voorschreven naegelaten. Ende alhoewel Hans Annes comparerende en is niet bereijt om scheijdinge en deelinge te maken hoewel bij Jan Jochems verthoont werden verscheijden quitantien van de dootschulden die hij wegens sijn overledene huijsvrouw betaelt heeft. Soo ist dat Jan Jochems nu stante judicio versocht heeft in praeferentie boven verhaelt liquidatie 't welcke hem niet conde gelingen, dan alleen oppositie per Nijehuijs, versoeckende verclaringe bij desen alsnoch off hij Hans gesint is omme hem daertegens te opponeren ofte andersins of hij verclaringe wil doen omme de goederen van wijlen Aeltie Hanses te repudiren en over te geven aen de crediteuren off aen den geenen die de schulden betaalt ofte betaalt heeft, ofte andersins bij weijgeringe van sulx wort Hans Annes geaccuseert de 1e contumacia met versoeck van nieuwe dach recht van citatie en protestatie.
Hans Annes alhijr requireerde proponeert vooreerst voor soo veele nood (salvo tamen judicus honore) execeptionem fori, daerbeneffens protesterende tegens de qlt de de requirant de requireerde opdringt, alsoo hij requireerde int minste voor sijne kinderen hem niet instelt nochte caveert, nochte sich erfgenaem vooralsnog van sijn wijlen dochter instelt, jae repudieert soodanige goederen als hij requireerde sijn dochter oijt in dotem mede mocht hebben gegeven, ofte soodanige als sijn overledene dochter met de requirant stante matrimonio tsamen mochten hebben overcoomen. Ende alsoo de requireerde int minste geen andere des overledene goederen weet versoeck voor eerst te hebben annotatie en oplos van deselve omme daarop te doen soo naer rechte behoort met behoorlijcke deductie in forma. In presentie van mij commissaris gebesoigneert, in kennise mijn hant [getekend] M. Fockens 1659.
Noot: In 1640 was een Hans Annes eigenaar stem 11 in Jubbega Schurega. Een Hans Annes was volgens een obligatie getrouwd met Antje Arends.
Noot: SCO 86 scan 283 d.d. 16-08-1636: Albert Hendriks te Oldehorne en Hans Annes te Schurega als voormonder over Hans Lefferts doen rekening sedert 14-12-1629, met handtekening Hannes Annes. Die eerdere rekening staat in SCO 85 scan 176 d.d. 14-12-1629 en dan zijn Hans Annes in Schurega en Albert Hendriks in Oldehorne voormonden over Pieter, Pier, Claes en Hans Lefferts, kinderen van Leffert Pieters en Aeltje Piers met Meijne Piers te St. Nicolaasga als oom en curator en rekening sedert 11-02-1628. Op 25-01-1631 uitbetaling van Claes Lefferts. Op scan 59 d.d. 11-02-1628 is gecompareerd Meijne Jochems te Schurega als stiefvader over Pieter, Pier, Claes en Hans Lefferts zonen en over Lieuts Leffertsdr erfgenamen van Leffert Pieters en Aeltien Piers ter presentie van Hans Annes in Schurega en Albert Hendricks in Oldehorne als voormonden over de 5 kinderen en rekening sinds het aanvaarden van de curatele. Mogelijk was dit de Albert Hendriks die was getrouwd met Foppe Annedr zie SCO 114 blz. 174 1p 10-03-1626 en toen een 1/3 part sate etc kocht in Hoornsterzwaag. Zie ook blz. 169 1p 08-02-1626 als Albert Hendriks en Foppe Annedr e.l. te Oldehorne bbc de helft van 90 roeden

grasland in Oldehorne in de sate die Anne Wolters aldaar toeheboort, gekocht van Aaltje Annes echtehuisvrouw van Cornelis Jans, koopbrief van 11-05-1625. Niaarverzoek door Anne Wolters als vader van de verkoperse en ook niaarverzoek wegens Meijnte Annes als broer van de verkoperse en als naastligger. Dit niaarverzoek wordt toegestaan. SCO 158 f. 351v akte d.d. 14-05-1618: Anne Wolters en Blijde Foppedr e.l. te ….horne hebben 45 phglds ontvangen van Jancke Annes en Griet Jelles e.l. Medeondertekening op versoek door zoon Aucke Annes. Daarvoor ook al twee aktes. In SCO 112 f. 126 1p 12-02-1612 kopen Gercke Annes en Hill Aanders? 13 ½ roeden onland te Jobbega van Anne Hanses en Anne Jansdr echtelieden voor 117 phglds. SCO 112 f. 85 1p 30-0-1611: Meijne Jochums en Eebel Foppedr e.l. te Schurega bbc perceel klijnland exempt sand en soden te Schurega in de sate door wijlen Jan Lefferts aldaer te bewonen plachte voormaals bij decreet gekocht van Wessel Wessels weeskinderen nu gekocht van Jan Hanckes voor 146 phglds. SCO 112 f. 85v 1p 30-01-1611: Meijne Jochems en Eebel Foppes e.l. te Schurega bbc een perceel van een sate landes in Schurega breed omtrent 11 roeden verroepen land met nog de spicke ofte dwarscamer opten hoffstede van denselven sate vootr meije naestcomende aff te breken. Gekocht van Eebele Wijbrands te Oldelemmer als man en voogd over Jacobien Hansedr voor 50 1/2 phglds.

Noot: SCO 86 scan 254 d.d. 12-02-1636: Hans Annes te Schurega en Popcke Wijbes boven int Heerenveen als voormonden over de kinderen van wijlen Roeleff Annedr doen rekening. Uitbetaling aan Wijb Annedr en Goeits Annedr wegens moeders goederen. Verklaring van Acke Annes in Kortezwaag dat ze geld heeft ontvangen. Hans Jeens in Heerenveen en Jeen Annes in Kortezwaag zijn ook uitbetaald. Hans Jeens noemt Jeen Annes zijn halfbroer in 1646.

Noot: SCO 163 f. 248 d.d. 21-11-1657 reg. 10-11-1658: Pieter Hanses op Catharinabant schuldig aan Lijckle Bartels te Oldehorne 100 phglds tegen 6½ jaarlijkse rente. Onderpand alle goederen. Borg is Hans Annes te Schurega.

OSW 18 sententieboek f. 138 d.d. 29-10-1661: Stijne Hans weduwe wijlen Willem Roelofs varver adsisteert met Toenis Jacobs haar tegenwoordige man en Jan Swaga die last heeft van de kinderen van Stijne bij Willem cta Roelof Egberts te Jardinge. Partijen in factis in forma gewezen.

OSW 20 (oud E) akte 39 (scan 53) ongedateerd vermoedelijk ca. eind 1659/begin 1660: Reeuwart Renckes ende Harmen Renckes wonende tot Oostersande in Embderlandt [zal wel Ostersander zijn, gelegen zuidelijk van Aurich] voor een sestepart erfgenamen van Froucke Jan Harmens haere bestemoeder tot Jardinge in de dorpe Oosterwolde verstorven hebben verhandelt aan Anne Reeuwerts echtehuisvrou van jonge Jan Jochems gestarckt met deselve, Jan Roelofs, Trijn Roelofs echte huisvrou van Jannes Tijs gestarckt met deselve ende Egbertien Roelofs echte huisvrou van Batte Hendrix haer sestepart erfenis goederen actie ende gerechticheden haer van Froucke Jans aenbearft is daeronder haer part huisinge schuire ende landt met de boomen ende plantagie cum annexis tot Oosterwolde sodanich tot Jardinge tot het arve gebruickt wordt met lasten profijten vandien voort na de laeste proclamatie te aenvaerden des dat de tegenwoordige gebruickers hetselve tot aenstaende meije in huire sullen behouden, de huire daervan genieten (daarboven gekriebeld: de seste) voor sevenhondert phglds cooppenningen ende vier silvere ducatons ende een biebijle waerdich een rijxdaler geschenck vrij gelt, waerop rede aen Reeuwart Renckes betaelt sestich phglds ende de seste part aen de huisinge plaetse met de vennen ofte boucampen ende halve pacht al affgekoft van de plaetse op welcke de **vullemeulen** ende de **huisinge** daerbij staet op Duirswolt in de Griettenie Opsterlandt voor vijf en veertich phglds aenstaende meije 1660 te betalen, het vercofte voort na de

laeste proclamatie te aenveerden des dat de tegenwoordige gebruickers het selve in huire sullen houden mits genietende de huire van deselve. De geheele erffgen ..... [en dan de akte verder niet meer afgemaakt].

De proclamatie zelf staat in OSW 43 (oud G7) f. 83v 1p 05-11-1661: Anne Reeuwarts echtehuisvrou van jonge Jan Jochems gestarckt met deselve, Trijne Roeleffs echtehuisvrou van Jannes Tijs gestarckt met deselve, Egbertien Roeleffs echtehuisvrou van Batte Hendricks gestarckt met deselve ende Jan Roeleffs also tesamen bbc op nabeschreven verkopers 1/6 part aan den huisinge schuire ende landt met de boomen ende plantagie cum annexis te Oosterwolde sodanigh ende so veele de vercopers van hare bestemoeder Frouck Jan Harmens is aenbearft tot het arve te Jardinge gebruickt wordt met lasten profijten vandien in coop becomen van Reeuwart Renckes ende Harmen Renckes tesamen voor 700 phglds ende tot een geschenck vier silvere ducatons ende een biebijle waerdich een rijxdaler vrij gelt waerop rede aen Reeuwart Renckes betaelt 60 phglds breder na luit het contract dato den 30-08-1661. Stijne Hans met haer kinderen bij wijlen Willem Roeleffs in echte getogen protesteert opt vercofte ende cooppenningen vandien salffs recht te blijven volgens haer hypotheecq, dit protest op 05-11-1661 maar op 18-04-1662 desisteert Stijne weer onvercort haer recht bij andere wege.
Noot: De volmolen in Duurswoude wordt niet expliciet vermeld in deze proclamatie.

OPS 115 proclamatieboek f. 466 1p 14-11-1661: **Antie Rieuwerts** echtehuisvrouw van **Jan Jochums de jonge** te Oosterwolde, Trijn Roeloffs echtehuisvrouw van Johannes Tijssens op Donckerbroeck, Egbertie Roeloffsdr. echtehuisvrouw van Batte Hendriks te Oosterwolde en Jan Roleffs mede aldaar; bbc **1/6 deel van seker huisinge en halve plaetse met gelijke part van de fenne en boucampen sampt boomen en plantagien** met de **1/6 part van de afgecofte pacht van de plaetse daer de vulmeulen op staet** staende en gelegen in Diorswolde strekkende de geheele fenne en boucampen van Teije Wolters marschen tot aan Lijckele Roelofs camp beswaart met de reparatie van de halve scheijdslooten an beijde sijden, gedogende de overmenninge en drifte van Teije Wolters merschen sampt de dwarsmenninge van Roeloff Lijckeles erfgenamen landt, anders vrij van lasten en hebbende wederomme de vrije menningen reede en drifte over de laene beneffens Roelff Lijckeles camp tot op de Heerewech. In coop becomen van **Rieuwert** en **Harmen Renckes** soonen agerende in proprijs voor 45 phglds breder volgens coopbrief. Aangifte was op 04-11-1661.

OPS 115 f. 467 proclamatieboek 1p 14-11-1661 en 3p 29-06-1662: Antie Rieuwerts echtehuisvrouw van Jan Jochems de jonge en gesterkt met deselve voor 1/6 en 1/24 part, Egbertje Roelofs echtehuisvrouw van Batte Hendricx mede voor 1/6 en 1/24 part, Jan en Rieuwert Harmens sonen sampt Aucke Eebels en Jan Jochems als voormonden over wijlen Harmen Jelis en Tijssien Rieuwertdr in leven echtelieden nagelaten weeskinderen in die qlt voor 1/6 part en alsoo tesamen bbc sekere **7/12 part van de volmeulen en het kleine huijske met de plaets vandien** staende in Diorswolde bij de wech met ten oosten Teije Wolters, ten suijden de Heerewech, ten westen en noorden Halbe Halbes beswaart de geheele plaetse met 4½ phglds jaarlijcxe grondpacht in coope becomen van Jan Roelffs voor de helfte en van Jannes Tijssens als man en voogd van Trijn Roeloffs voor de andere helft voor 525 gglds. Aangifte was op 04-11-1661. Protest door Stijne Hansesdr. geadsisteert met Teunis Jacobs haar man de onschadelijkheid wegens hypotheecq en obligatie sampt boekschult haar van olde Jan Jochems competerende; ook protest door Jan Swaga c.s. van Mackinga in qlt om op het geproclameerde en de kooppenningen salfsrecht te blijven aangaande hun instrumenten en proceduren voor het gerecht OSW in decijs hangende; ook protest door Jan Friese en Ennius Idema, wegens onschadelijkheid belangende hun hypotheecq en condemnatoir sententie bij desen gerechte

becomen dat sijne kinderen mede toucheert en opponeren haar tegens dese vercopinge tensij hun vermoedsaminge werd gedaan doch genietende contantement voor't geheel ofte bij moderatie consenteren sonder anders, dit protest van 29-05-1662; tevens protest door de weduwe en erfgenamen van wijlen Andries Saeckes salfsrecht belangende hun recht van coopinge aan het geproclameerde volgens acte en proceduren daarover voor desen gerechte hangende. Jan Swaga te Mackinga heeft door schriftelijke last en versoeck onder sijn hand d.d. 02-06-1662 van sijn gedane protestatie en verspieringe wederomme gedesisteert en daarbij versocht deselve te doen casseren breder volgens geschrifte en acte van desistentie.
Noot: de Jan Friese in deze acte vermeld is mogelijk de Jan Jansen Friese die op 28-11-1647 in Groningen trouwde met Stijntien Geerts. Voor Stijntje compareerde bij de huwelijksaangifte haar neef Jan Harmens. Maar op 23-01-1648 trouwde in Groningen ook nog een Jan Jansen Vriese met Geessien Jans. Bij de aangifte caveerden broer Jacob Jans Vriese voor Jan Jansen Vriese en Jan Arents als vader van Geessien Jans. Bovendien zijn er in die periode ook nog een tweetal personen met de naam Jan Vriese die in Groningen trouwden.

OPS 45 interlocutoire sententies blz. 157 d.d. 11-09-1663: Jan Roelfs te Oosterwolde en Jannes Tijssen man en voogd over Trijntje Roelofsdr sijn echtehvr als impetranten contra Jan de Vriese brouwer binnen Groningen. De proceduren niet in statu bevonden maer gewezen in factis in forma.

OPS 45 f. 157 d.d. 11-09-1663: Jan Roelfs te Oosterwolde en Jannes Tijssen man en voogd van Trijntje Roelffs sijn echtehuisvrouw contra Sibrich Gaeledr cum liberis. Proceduren niet in statu en gewezen in factis in forma.

OPS 48 blz. 118 d.d. 20-10-1664: Jannes Tijsses en Jan Roelfs in qlt contra Stijne Hanses sampt Abelum Andreae en Frerick Gosses die moeten geheugen en gedogen dat de geciteerde personen als de heer grietman Martinus Fockens, de secretaris Saco Fockens en monseigneur Oene Teijens op de overgelegde artikelen volgens biljet worden verhoord.

OPS 148 blz. 143 d.d. 27-01-1665: Stijne Hanses en Abelus Andreae c.s. contra Jannes Tijssen en Jan Roelofs die moeten geheugen en gedogen dat Teije Sijdtses onder anderen mede wordt verhoord en de requiranten tot hun verdere eis niet ontvangbaar.

OPS 48 blz. 172 d.d. 28-08-1665: Jan Roelofs te Oosterwolde en Jannes Tijsses man en voogd over Trijntje Roelofs sijn huisvrouw te Donkerbroek contra Abelus Andreae en Frerick Gosses als man en voogd over Taelcke Andries sijn huisvrouw en desen aangaande deur scheidinge 't recht hebbende van Sibrich Galedr haar moeder wonende te Oostermeer en in de Drachten. De gedaagden moeten de protestatie en respective verspieringe gedaen op der impetranten vercofte 7/12 part van de vulmeulen en klein huijske met de plaatse cum annexis cost en schadeloos afdoen en betalen de schaden en intressen bij weigeringe van sulcx reeds gehad etc onvercort de gedaagden haar recht tegens Claes Berents ofte desselfs erfgenamen.

> Noot: Sibrich Gales was getrouwd met Andries Saeckes en Abelus en Taelcke en zij dus hun kinderen. Verder is betreffende proclamatie te vinden in OPS 113 (oud Q9) f. 572 3p 06-03-1656 en het betreft de volmolen in Duurswoude waarbij destijd Roelf Egberts de verkoper was. Kopers waren Johannes Martens en Albertje Lubberts e.l. Allerlei protesten o.a. niaarverzoek uit bloedverwantschap door Jan Roelofs zoon en Jannes Tijsses met het recht van Trijn Roelofs zijn huisvrouw en verspiering door Abelus Andreae voor hem en in qlt omdat deze molen en het huis

door de bijzitter Claes Berents in sijn qlt aan hem is verkocht in wandelkoop en vervolgens hem de eigendom toebehoort.

OPS 48 blz. 173 d.d. 28-08-1665: Jan Roelofs te Oosterwolde en Johannes Tijses man en voogd van Trijntje Roelofs wonende Donkerbroek contra Jan Friese brouwer te Groningen. De gedaagde wordt gecondemnert zijn verspieringe op 7/12 part van de vulmeulen sampt klein huijske en plaetse cost en schadeloos af te doen. Impetranten tot hun verdere eis niet ontvangbaar onvercort de gedaagde zijn recht ex causa hypothecaria op de gepachte grond daer het klein huijs op staet als andersins.

OPS 48 blz. 173 d.d. 28-08-1665: Jan Roelofs te Oosterwolde en Johannes Tijses man en voogd van Trijntje Roelofs wonende Donkerbroek contra Stijne Hanses weduwe wijlen Willem Roelofs, nu echtehvr van Teunis Jacobs die premptoir moet gaan antwoorden en litem constesteren des dat partijen hun wedersijts ten principale sullen mogen behelpen met de brieven en instrumenten sampt informatien en verdere verificatien ten processe in exceptione gedient genomen en ingelevert dewelcke aldaer sullen worden geholden voor ordinaris beleijt en ingedient mede onvercort de gedaagden haer recht neffens het gedane arrest sampt de proceduren daarop gevolgd.

OPS 116 proclamatieboek f. 43 1p 04-12-1662: Jan Jochums de Jonge en Anne Rieuwerts echtelieden te Oosterwolde, Jannes Tijssens en Trijne Roeleffs echtelieden op Donkerbroek, Batte Hendricx en Egbertien Roelofs echtelieden sampt Jan Roelofs agerende in proprijs, wonende te Oosterwolde, tesamen en elk voor ¼ part bbc de **verkopers aanpart van de vulmeulen, huijsinge en landt bij de vullemeulen behorende met de boomen en plantagie cum annexis te Diorswolde,** alles zoals de nabeschreven vercoopers aldaar competeert sijnde beswaert met een jaer huijr maij 1663 expirerende welcke huijre de copers en proclamanten maij voorschreven sullen gauderen en genieten. In coop becomen van **Rieuwert en Jan Harmens soonen gebroeders** voor 90 phglds op mei 1663 te betalen in vrijen gelde breder volgens coopcontract, en de meulen en plaetse hebben ten oosten Teije Wolters, ten suijden de Hereweg, ten westen en noorden Halbe Halbes, sijnde de plaets beswaert met 4½ phglds jaarlijkse grondpacht, strekkende de fenne en boucampen van Teije Wolters marschen tot aan Lijckele Roelofs camp met reparatie van de halve scheijdsloten, gedogende de menninge van de marschen en hebbende wederomme de menninge over die laene tot op de Heerewech. Slechts 2 proclamaties vermeld. De laatste 18 dec 1662.

OSW 26 f. 63 d.d. 16-06-1664 reg. 13-05-1668:

- Roeleff Egberts ter eenre sampt Anne Reeuwarts echtehuisvrouwe van jonge Jan Jochems gestarckt met deselve voor 1/6 part, Jan Roeleffs voor 1/6 part, Trijne Roeleffs echtehuisvrouwe van Jannes Tijs voor 1/6 part, Egbertien Roeleffs echtehuisvrouw van Batte Hendrickx voor 1/6 part, [dus samen 4/6 part]
- noch in vorige qualiteiten Anne Reeuwarts voor ¼ part van 1/6 part, Jan Roeleffs voor ¼ part aen 1/6 part, Trijne Roelofs voor ¼ part aan 1/6 part en Egbertien Roeleffs voor ¼ part aan 1/6 part welcke 1/6 part bij ons gehandelt ende gecoft is van Reeuwart Renckes ende Harmen Renckes; [dus samen 1/6 part, maakt met het vorige samen 5/6 part]
- item jonge Jan Jochems ende Anne Reuwarts voor ¼ part aen 1/12 part, Jan Roeleffs voor ¼ part aan 1/12 part, Jannes Tijs ende Trijne Roeleffs echteluiden voor ¼ part aen 1/12 part, Batte Hendricx ende Egbertien Roeleffs echteluiden voor ¼ part aen een 1/12 part welke 1/12 part bij ons gehandelt en gecoft van Reuwart Harmens ende Jan Harmens; [dus samen 1/12 part; maakt samen met beide voorgaande 11/12 part]

- Aucke Aebeles ende jonge Jan Jochems mombers over Jelis Harmens ende Antien Harmens tesamen voor 1/12 part [maakt samen met voorgaande dus 12/12 part]

tsamen erffgenamen voor verhaelde parten van wijlen Froucke Jan Harmens int levent echtehuisvrou van Roeleff Egberts voorschreven haer laeste man ter anderen sijden bekennen scheidinge en deelinge gemaeckt te hebben vermits de doot van Frouck voorschreven wegen het echte als volght en dan volgt er een opsomming van bezit [heel veel] waarin opvalt dat van bepaalde erven Roeleff Egberts anderhalf vijffte part bezit en de erfgenamen van Froucke drie en eenhalf vijfte part en bij andere bezittingen is de helft van Roeleff Egberts de de andere helft van de erfgenamen van Frouck. In de opsomming wordt de **volmeulen in Duurswoude niet vermeld**.

OSW 26 f. 65 d.d. 13-05-1668: Extract uit de weesrekening van Jelijs Harmens en Antie Harmens van **alleen de posten betreffende de volmolen** in Duurswoude:
Rekening bewijs en reliqua gedaan bij jonge Jan Jochems beneffens Aucke Aebles autoriseerde curatoren over de goederen de weesen Jelijs Harmens en Anthien Harmens van haar bestemoeder Froucke Jan Harmens tot Jardinge aen bearft geduijrende de ontscheidinge met de andere erfgenamen volgens acte van authorisatie ten recesboecke dato den 30 maij 1661 ende van sijn vordere administratie welcke hij Jan Jochems alleen aen hem gehadt heeft ter presentie van Jelijs Harmens tegenwoordich all jarigh en sijn broeder Reuwart Harmens soo volght:

> Noot: verderop in de acte staat dat de moeder van de beide wezen was Thijssien Reeuwarts en hun vader was Harmen Jelijs. De beide wezen hadden ook nog een zuster Antje Harmens waarvoor op 28-12-1666 bier geleverd op haar begrafenis aan Jan Roelofs herbergier in Duurswoude werd betaald. Antje was overleden aan de **pest**. Verder was er ook nog een broer Jan Harmens maar hij is ook overleden.

post	inhoud	bedrag
	Bij de ontvangh	
	Noch competeert de weesen een twalefte part aen een vullemeulen huisinge ende landt cum annexis met lasten profijten actien ende gerechticheden vandien tot Duijrswolde in Opsterlant waervan de huijre voor het eerste jaer meije 1662 verscheenen gecomen is in verminderinge van een twaleffte part tot laste van de weesen aen Froucke Jans Harmens gemelt groevekosten	
	Voorts de huijre van meije 1663 daervan verscheenen na deductie voor haer part van timmeren aen de vullemeulen ende haer part costen van drie processen over de vullemeulen ende landt suiver gebleven in cglds	02:06:00
	Item daer van de huijre meije 1665 verscheenen de twalefte part aen 82 cglds 10 stuivers daer aff weder te deduceren de twalefte part aen 8 cglds 12 stuivers tot timmeren aen de vullemeulen te oncosten gedaen bleeff voor de wesen twalefte part suiver 6 cglds 3 stuivers 2 penningen waervan noch te deduceren 3 stuivers 10 penningen de twalefte part aen anderhalff vijffte part van vijff daelders voor een boom van het arve tot Jardinge gehouwen tot trappen aen de vullemeulen tot vergoedinge aen Roeloff Egberts erffgenamen blijft suiver	05:19:08
	Item daervan de huijre meije 1666 verscheenen de twalefte part aen 82:10:00 cglds waervan affgetrocken de twalefte part aen 11:07:00 cglds daer van te oncosten gedaen blijft suiver voor de weesen	05:19:00

	De huijre meije 1667 verscheenen de twalefte part aen 82:10:00 cglds daervan de twalefte part aen 05:15:00 cglds te oncosten gedaen blijft voor de weesen	06:08:00
	Alsoo verscheiden oncosten aen de vullemeulen sijn gedaen so blijft de huijre op meije 1668 verscheenen daer tegens staen te verlijcken	
	Bij de uitgaven:	
	Volgens quitantie dato den 8e junij 1662 boven de huijre van de vullemeulen ende landt cum annexis in Duijrswolt tot de groeve costen voor de weesen quota wegen de bestemoeder Foucke 1 phgld aan caroliguldens is dat	01:15:00
	Volgens quitantie dato den 7e december anno 1664 bij Jannes Thijs, Batte Hendricks ende Jan Roelefffs gepasseert met deselve reeckent ende betaelt 13:07:00 cglds van costen van de processen op Beisterswaegh sijnde rechtscosten, verteeringe ende postulants salarien boven de weesenpart huijre van de vullemeulen ende landt cum annexis in Duijrswolt meije 1664 verscheenen ende daertoe geimploijeert	13:07:00
	Den 15 aprill 1667 voor een boom tot de vullemeulen gebeesigt na cortinge daer tegen voor esschen holt ad 02:08:00 cglds bij Jannes Thijs, Jan Roeloffs en Egbertien Roeloffs uit het appelhoff ontfangen aan deselve betaelt voor de weesen part een stuijver, noch betaelt aen Jannes Thijs 1 stuijver 8 penningen voor de weesen van deselve uitgelecht dat hij met Thonis Jacobs ende Stijne Hans de quaestie accordeerde de somma	00:02:08
	Volgens quitantie d.d. 13e maij 1667 restitueert aen **Roeleff Roeleffs gebruijcker van de vullemeulen ende landt cum annexis** voorschreven 5 cglds en 4 stuivers voor de weesen part aen 50 phglds bij Roeleff Roeleffs aen Stijne Hans gestarckt met Thonis Jacobs haer echteman betaelt voor haer actie welcke sij met Jannes Thijs veracoordeert hebben	05:04:00
	Omtrent meije 1667 de rendant Jannes Thijs, Jan ende Egbertien Roeleffs met malcanderen verreeckent de oncosten op Beisterswaegh van de drie geroerde processen de wesen noch te laste comende ad 11 cglds 15 stuijvers ende van nog een bedrag wegens Jardinge maar de weesen competeerde 15 cglds die de advocaat Sijmerus Johannes de weesen vereert hadde gecomen uit mande tot betalinge van salaris en expensen van de gementioneerde drie processen waarna overblijft tot late van de weesen	01:01:04

In het slot van de rekening staat nog dat de landen bij wijlen Roeleff Egberts en Froucke Jan Harmens staen echte aengecoft door lottinge door hun erfgenamen zijn verdeeld waarbij Roelf Egberts erfgenamen de ene helft krijgen en Froucke Jan Harmens erfgenamen de andere helft.

De genoemde authorisatie: OSW 6 f. 376v d.d. 30-05-1661: Gecompareerd Reeuwart Harmens en Jan Harmens ter begeerte van haer minderjarige broeder ende suster Jelis Harmens en Anne Harmensdr en hebben versoght dat curators over de minderjarige gestelt mochten worden nopens de ontscheidinge van de goederen van haere bestemoeder Froucke Jans tot Jardinge aengearft diensvolgens na gedane citatien gecompareerd Aucke Abeles ontfanger van Donkerbroek en jonge Jan Jochems van Jardinge en hebben de curatele over de minderjarige gedurende de ontscheidinge met de andere mede erfgenamen van Froucke Jans aangenomen en dat ze na de ontscheiding zullen worden ontslagen. Met handtekeningen.

OPS 117 proclamatieboek f. 251 1p 21-01-1669: Roeloff Roeloffs, **fuller** [=volmolenaar] cum uxore bbc ¼ van 4/5 part fenne landts te Winniedorp in wijlen Trijn Wijbes sate wonende in Dioerswolde, gekocht van Jan Egberts voor hem zelf, Sijdtse en Lambert Offringa sampt Jan Hendricx nomine uxorum tesamen erfgenamen van wijlen Trijn Wijbes voor 130 gglds.

OPS 171 f. 639 akte d.d. 12-05-1665 en geregistreerd 23-03-1670: Door Hessel Annes gepresenteerd een obligatie met daarachter staande cessie luidende: Feijtze Annes te Lippenhuizen voor mij en de rato caverende voor Trijn Siouckedr mijn echtehuisvrouw bekent schuldig te zijn aan **Roelf Roelfs** en **Grietie Willemsdr** echtelieden wonende Dioerswolt de somma van 100 daelders ter causa ten deele van coop van een peert en ten delen van verschotene penningen tegen 4 ½ % rente jaarlijks met als onderpand alle goederen en als borg Hessel Annes wonende in Dioerswolde en weer met Feijtse Annes als tegenborg, deze akte is van 12-05-1665. Daarvolgt de cessie: **Roelof Roelfs** wonende in Dioerswolde voor mij selven en de rato caverende voor **Lampck Lentsesdr** mijn **tegenwoordige huisvrouwe** verklaart mits desen 't effect ende inholt van de ommegeschreven obligatie holdende tot laste van Feijtze Annes ad 100 daalders volkomen genoegt te zijn door Hessel Annes cum uxore en de obligatie dus gecedeert en overgedragen te hebben aen dit echtpaar. Deze akte is van 06-05-1669 en bij continuatie 12-07-1669 en geregistreerd 20-03-1670.

OPS 117 proclamatieboek f. 452 d.d. 05-03-1671: Los briefje: Alle Egbers in der tijt stellinck in Duijrswolde relatere ick dat ick nae gewoonte aen de kercke aldaar hebbe aengeplact een 12e part der **vullemoelen**, huijsinge en plaets bij Jan Harmens en Reuvert Harmens vercoft aan Jannis Tijs c.s. voor de coopsomma daerbij wtgedruckt, breder volgens proclamatien over den Edele gerechte van Opsterlant, waervan deur continuatie desen voor relaes oirconde mijn hant 5 martij 1671 [getekend] Alle Egberts.
Noot: dit betreft waarschijnlijk de proclamatie in OPS 116 f. 43 1p 04-12-1662.

OPS 117 proclamatieboek f. 541 1p 30-03-1671: Roelff Roelffs en Lamcke Lentses echtelieden bbc een huijs en schuijre en plaets met bomen en plantagie in Halbe Halbes zate in voegen aldaer afgevredigt **exempt de vulle meulen** en 't gene daeraen behoort, **die nog een jaer tot aen maij 1672 sal mogen blijven staen** om bij de volgende vercopers off de geene die 't recht hebben te aff breecken sonder daerover bij de eijgenaers pretens van wanleveringe gedaen te mogen worden, vrij van steede pacht in voegen bij de proclamanten gebruickt wordende en sullen de coopers deselve aanvaarden maij 1671, in coop becomen van Jan Swaga last hebbende van Jannes Thijs cum uxore, Jan Roelfs en Egbertien Roelfs voor haar en occuperende voor Jelis Harmens, koopsom 200 Phglds. Protest door Michael Nijenhuijs salfsrecht alsoo dese coop in fraudem van hem protestant is aengegeven.

OPS 117 f. 544 1p 13-04-1671: Jan Hendricx cherger en herbergier in Duierswold en Saecken Feijckes echtelieden bbc de oostserse helfte van 't land met ten oosten Lambert Jannes erfgenamen, ten westen Roelff Lijckles erfgenamen, ten zuiden Hessel Annes, ten noorden Teije Wolters marschen in voegen 't selve bij Roelff Roelfs wort gebruijckt bezwaard met reed en drifte gekocht van Jannes Thijs cum uxore, Jan Roelfs en Egbertie Roelfs voor haar en occuperende voor Jelis Harmens voor 300 daalders vrij geld te betalen allerheiligen 1671 de ene helft en Allerheiligen 1672 de andere helft en dat aan Jan Swaga in voorschreven qlt en sal de cooper in de possessie treden maij 1671 met conditie dat de proclamanten na dato van de coop de campen sullen mogen verbeteren en beplanten en doen met 't onbesaijde als een coper behoort welcke hen buijten last van de vercopers van de niaernemers sal moeten worden gevalideert, anders coopers blijvende sal't tot hun eigen profijt blijven. Met in marge: Nijehuijs in qlt protesteert salfsrecht te blijven alsoo dese coop in fraudem van den protestant is aengegeven.
Noot: dat betalen aan Jan Swaga in qualiteijt zal wel terugwijzen naar f. 541 waar Jan Swaga occupeert voor de hierboven genoemde verkopers.

OPS 117 f. 584 1p 02-11-1671: Roelff Roelffs cum uxore bbc de gerechte helft van een camp land in Duurswoude in Teije Wolters sate mandelig met diens verdere erfgenamen strekkende van de hiemsloot aan te wech, hebbende de gehele camp ten oosten Sijbe Aijsses als bruiker, ten westen Leffert Harmens c.s. bezwaard met een half oord floreen en reparatie van de wech pro quota, gedogende de menninge reed en drifte van het hoornleger, gekocht van Halbe Teijes en Andries Teijes sampt Jan Luijties nomine uxoris en van Lijckele Boeles in qlt voor 170 gglds. Daarna noch een aankoop door Roelff Roelffs cum uxore van een halve boucamp en het halve heideveld daarachter gelegen in Teije Wolters zate in Duurswoude van dezelfde verkopers nu met menninge en drifte van de fenne en marschen tot op de weg gekocht voor 140 gglds. Daarna nog een aankoop uit Teije Wolters zate en nu door Roelff Meijnes, de verkopers zijn weer dezelfden.

Noot: Het is niet zeker of bovenstaande 3 verkopen door de erfgenamen van Teije Wolters een relatie hebben met de volmolen, het was in elk geval wel in de buurt en Roelf Roelfs was in 1677 eigenaar van de grond waarop de volmolen heeft gestaan.

OPS 172 f. 149 akte d.d. 11-06-1665 reg. 23-02-1673: Roelf Roelfs wonende in Duijrswolt voor mij selven en de rato caverende voor Rinske Andries mijn echtehuisvrouw verklaart schuldig te zijn aan Tzidger Roels mijn broeder en Fimme Claeses echtelieden te Hoornsterswaegh 113 cglds geleende en verschoten penningen tegen 4% rente met als speciaal onderpand alle goederen. Getuige Boelardus Boelens.

Daarna nog een tweede obligatie akte d.d. 30-05-1668 reg, 23-02-1673: Binne Teijes in Dioerswolt en Jantien Roelfs echtelieden verklaren schuldig te zijn aan Tzidger Roelfs en Femme Clases echtelieden 100 phglds tegen 4½ % jaarlijkse rente met als onderpand alle goederen. Getuigen Jan Swaga en Jochem Claes.

Noot: Dit moet gelet op de data een andere Roelfs Roelfs zijn !!!!! Maar wat doet Jan Swaga daar dan als getuige?

OSW 43 f. 239 1p 04-02-1671: Roeleff Roeleffs cum uxore wonende Duijrswolt bbc de hooge Camp boulant met de weeteringe ten westen met het geboemte, lant ende heerenwech tendens tot aan de weijdelants slooth, hierbij de wringe, gekocht van Carste Andries en Imme Coenes echtelieden voor 110 phglds met wat onkosten waaronder van de phgld een oortien tot de armen, alles volgens verkoopartikelen.

OSW 43 f. 318 1p 04-04-1676: **Roeleff Roeleffs farwer** voor hem en als vader over sijn minderjarige soon **Willem Roelofs** bij **Grietie Willems** in echte getogen bbc een hof, leege plaets daer het huijs affgebrant is gelegen in de gebuijrte van Mackinga, ten oosten Jan Swaga, ten westen des copers soen c.s. strekende ten suijden van de wegh, ten noorden de affplanckettinge, bezwaard met het halve onderhoud en reparatie van de planckettinge, ten oosten en noorden, gekocht van Stijne Hansdr, weduwe sijn schoonmoeder voor 60 cglds. Protest door de grietman Lubbartus Lijcklama à Nijeholt op het vercofte en de cooppenningen vandien salffs recht te blieven volgens obligatie en hypotheek, dit op 25-04-1676.

OPS 118 proclamatieboek f. 420 1p 05-04-1677: Anne Eebeles cum uxore bbc op een perceel of hiemstede lant, **alwaer eer de volmeulen heeft gestaan** te Dioerswolt, in des coopers zate met deselve ten westen en noorden, ten oosten Wolter Eebeles c.s, ten zuiden de wech beswaert met wechslasten sonder anders. Gecoft van **Roelff Roelfs** voor 100 cglds op mei 1677 te betalen de kosten half – half volgens coopbrief. Slechts twee proclamaties vermeld.

OSW 44 f. 40v 1p 14-10-1679: **Roeleff Roeleffs farver** te Mackinga bbc geregte 2/3 parten aen een huijs en twee schuren tsampt hoff bomen en plantagie cum annexis int gebuijrte Mackinga, 2/3 parten aan de camp de Hooge camp genaamd met bomen en de wallinge, 2/3 parten aan drie akkers bouwland in Jelle Taedes en Taede Taedes vercofte arve, 2/3 parten aan de fenne, alles in Mackinga mandelig met de coper en zijn **voorzoon**, gelijcke parten aent hooiland onder de klokslag van Donkerbroek mandelig met Jannes Sickinga en Sipke Reeuwerts erfgenamen gerechtigheijt tesamen 3 dagmat ommewandelende met Harmentien Thoenisdochter cum liberis; gelijke parten aan 2 dagmat hooiland in Hoornsterzwaag in wijlen Aebele Claas vercofte arve mandelig als voren, soedanig ons van ons **ouders Willem Roeleffs en Stijne Hans** echteluiden gearft niets exempt voor 1080 cglds ofte ijder derdepart 540 cglds daarvan de eene helfte aen ons **Antien Willems** adsisteert met mijn man J. van Haren rede ten vollen betaelt en de andere helft aan **Egbert Willems** op maij 1680 te betalen, daeronder 2/3 parten aen de twee dagmaden hoijlandt in Hoornsterzwaag in de coop prijseert op 2/3 parten aen 200 phglds welcke alsoe conditioneert en vercoft volgens coopbrief daervan bij de coopers sijnde. Jan Swaga last hebbende van de coopman Cornelis Blijenbergh volgens missijf van zijn zoon Pieter Blijenbergh protesteert opt vercofte ende cooppenningen vandien salffs recht te blieven nopen sin competente boeckschulden van wijlen Stijne Hanses en Thoenis Jacobs en volgens obligatie van wijlen Willem Roeleffs waervan de vercopers mede erffgenamen sijn vercofte is heergekomen, dit protest van 04-11-1679.

OSW 44 f. 137 1p 27-04-1685: Roeleff Roeleffs en Eltien Luities echtelieden bbc een stuk veltlandt en hoijlandt strekkende uit de sloot voor de Herdijcken tot in de Cuinder met de grietman aan beide zijden ten oosten en westen naestlandet waarbij hoort een stuk heideland en weideland in Colingerdelandt etc, alles te Mackinga gekocht van Trijne Aegies gesterkt met Jannes Jans haer echteman voor 200 cglds

Pro memorie: OSW 3 recesboek f. 88 d.d. 04-05-1630: Roelof Egberts voor zich en zijn kinderen bij Hermentie zijn wijlen hvr neemt aan te betalen aan Coop Hendricks 26:07:12 cglds, denkelijk een andere Roelof Egberts, want de vermelde kinderen komen nergens terug in aktes betreffende “onze” Roelof Egberts.

OSW 18 sententieboek f. 132 d.d. 02-04-1661: Roelof Egberts en Froukje Jans e.l. cta Rommert Jan Jurriens. De impetrant wordt verklaard door het slechten van de wal neffens sijn moestuin besiden de oldehusse gelegen hebbende in de possessie geturbeert te sijn diesvolgens wordt de gedaagde gecondemnert de wal aldaar ter plaatse weder te hermaken ende in sijn olde staet wederomme te herstellen ende te boeten alle schaden etc onvercort de gedaagde zijn recht [en dan volgt er een tekst in het latijn]. In marge: Op 02-04-1661 zijn partijen veraccordeert. Op f. 132 d.d. 02-04-1661 nog een sententie betreffende Rommert Jan Jurriens nu als impetrant contra Jan Roelofs als gedaagde die van het gebruik van Steginge hoff moet afhouden en moet boeten de schaden etc. Op 02-04-1661 verschijnt Roelof Egberts occuperende voor zijn zoon Jan Roelofs en ze zijn weer veraccordeert. In beide gevallen betalen ze geen schaden etc, de beide zaken worden tegen elkaar weggestreept qua kosten.

Uit het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de volmolen bij de volgende in bezit was bij de volgende personen:

1645	Bouw van de volmolen in Duurswoude door Jan Jochems (de olde) Jardinge
1650/1651:	Jan Jochems en Aaltje Hanses e.l.
1656	Roelof Egberts verkoopt aan Johannes Martens en Albertje Lubberts e.l. maar Jannes Tijsses verzoekt niaar
1659	Roeleff Egberts en Frouck Jan Harmens kopen land bij de volmolen van Jan Jochems en Aaltje Hanses
1660	Roelof Egberts en Frouk Jan Harmens, Halbe Halbes competeert pacht
1662	de pachten zijn afgekocht
1662	Jan Jochems de jonge en Antje Rieuwerts e.l. c.s. kopen 5/7 parten van Rieuwert en Jan Harmens zonen
1669	Roelof Roelofs is volmolenaar in Duurswoude
1671	Jannes Tijs c.s.
1672	afgebroken

Toegevoegd: Bijzondere aktes

Het rechterlijk gedwongen huwelijk van Jan Jochems en Trijntje Egberts:

Vooafgaand: OSW 38 scan 167 d.d. 26-09-1620: Eijte Roelofs in zijn qlt contra Marthijen Jan Berentsdr geadsisteert mijt Wijlt Roeleffs haer tegenwoordige man als intervenierende voor Jan Jochems haer zoene. Gehoort partijens reden en conclusie gedaen en genomen wordt de gerequireerede gecondemneert doer haer zoen Jan Jochems originele gedaegde de overgelechte artikelen te beantwoorden gelijk verzocht wordt, de kosten reserverende tot de uitdracht.

OSW 38 (G2) scan 190 d.d. 20.4.1621:
In der saecke ongedecideert hangende voor den gerechte van Stellijnckwerff Oestende tusschen Eijte Roelofs authorisijerde curator ouer Trijntien Egberts dochter Impetrant contra Martien Jan Berents dochter g`adsistijert mijt Wijlt Roeloffs haer man als moeder ende voerstanderse van Jan Jochems haer soene gedaagde. De impetrant seijt waer te zijn datten gedaagde doer Hijncke Jansen zijn enijgste oem vanwegen zijn zalige vader Trijntje Egberts heeft gevrijet ende versocht tot zijn echte huijsvrouwe aen Trijnties moeder ende stijfvader op Kerstdach verleden 1619. Nu ist doerdijn datten gedaagde Jan Jochems Trijntien voorschreven heeft getrouwett met handt en mondt te Oosterwolde op nijeuwe jaersdag 1620 ende zijn trouwe met teeckenen volbracht te Jardijnge. Bestaet in rechte ende die wet wije een jonge dochter trouwet, dat hij gehouden is zijn trouwe te observieren ende behoorlijck laeten solemniseren in forma daer toe staende, nijet tegenstaende blijeft desen gedaagde in mora ergo: concludeert de impetrant dat bij den gerechte verstanden sall worden trouwe tusschen Jan Jochems ende Trijntien Egberts gecontraheert en volbracht te zijn dijen volgens sustineren dat Jan Jochems sall worden gecondemneert Trijntien Egberts te nemen tot zijn wettelijke huijsvrouwe ende haer trouwe voorschreven behoerlijck te sullen laeten solemniseren conform d`ordonnantie in conc. forma met eijsch van costen. De gedaagde antwoordende d`Impetrants eijsch voor eerst expresselijck te ontkennen. Dan ter contrarie waer te zijn dat Trijntien Egberts den gedaagde heeft gevrijet ende naegevolcht tot zijn moeders huijs als hij droncken was. Schoen all enijchsijns trouwe mochte geblijcken soe wijest Martien het gerechte tot d`nijeuwe ordonnantie spreeckende dat geen manspersoenen staende onder momberschap gelijck dese gedaagde geoerloft is buijten raedt van moeder ende mombers ofte die van't Gerijchte te trouwen ergo: Contendeert concludeert ende sustineert dat de Impetrant bij het gerijchte verclaert sall worden in zijn genoemen eijsch ende conclusie nijet ontfangber ende bij ordine tot absolutie maeckende mede eijsch van costen. Vorder partijen gedijent van replijck ende duplijck ende aldaer meerder reden gebruijckt daer nae hinc [=wederzijds] in de rechts expeditie versocht tot bewijs gelaeten aen weder zijden tuijgen geproduceert nae verloep van termijnen gerenuncieert gedijent van saluatie ende reprochijen finaliter geconcludeert weder recht versocht. t`Voorschreven gerechte daer op gelet ende consijdereert des men daerinne behoert te letten ende consijdereren wth den naeme ende van wegen d`heerlijckheid der Landtschappe van Frijeslandt verclaert tusschen de gedaagde ende de impetrante echte gecontrahijert, condemnierende de gedaagde met echtelijcke adfectie de impetrante als sijn getrouwde huijsfrouwe nae hem te nemen salf ende onvermijndert die poenen in de ordonantie tit 1. artl. vi ende vii vervaetet die costen van desen processe compensierende pronuncieert den 20en april 1621. In marge: De gedaagde appeleert viva voce.

Noot: Jan Jochems c.q. zijn moeder gingen dus in appel bij het Hof van Friesland. Daar zou dus een sententie van moeten zijn als de zaak werkelijk is ingebracht. In dat geval heeft Jan Jochems

de zaak verloren want hij is alsnog getrouwd met Trijntje Egberts. Misschien zij ze het toch eens geworden en was een uitspraak van het Hof niet meer nodig.

Binnen deze familie was er nog een “gedwongen” huwelijk en wel van broer Berent Jochems.

OSW 39 achterin f. 54 (scan 241) d.d. 09-11-1630: In der saecke ongedecideert hangende voor den Gerechte van Stellingwerff Oestende tusschen Wemtijen Hermensdr g’adsisteert met hair vader Hermen Jacobs impetrante contra Berent Jochems gedaagde. Seggende de impetrante te wesen waer dat zee pertijen onlanges ’t Oesterwolde beneven andere geselschap metten anderen bijnnen geweest in den bruijloft van Tijabele Jansen zoene en Hermen Jacobs dochter. Alwaer de gedaagde hem onderstaen heeft haer impetrante te vrijen en tot sijn echtehuijsvrouwe versocht en begeert. Eijntelijck nae veel en verscheijden solicitatien daertoe gebruijckt soe verre gecoemen dat d’gedaagde haer impetrante heeft getrout. Ende tot verificatie vandien een troupennijnck met de doeck aen haer impetrante overgelanget ofte gegeven in communia forma. Concluderende derhalven d’ impetrante in qualiteit vooren geroert dat bij den E: Gerechte verclaert sal worden tusschen pertijen trouue gecontraheert te zijn, dienvolgende d’gedaagde ten respecte van dien te sullen werden gecondemneert d’selve trouue nae te coemen en d’impetrante tot sijn echtehuijsvrouwe antenemen, voorts d’selve trouue ofte echte behoirlijck te laeten solemniseren met eijsch van de costen van den processe tot rechts taxatie.
De gedaagde seggende voor antwoort d’impetrante aengeven in voegen gestelt t’ontkennen, bekennende evenwel bij de impetrante te biere geweest op het bruijloft van Tijable Jansen zoene met namen Hans Tijabeles maar dat hij gedaagde d’impetrante aldaer soude getrout hebben off eenijch gelt off doeck op trouue gegeven ’t ontkennen. Ende van sulcx oock geen beloeve gegeven worden vermijts d’impetrante selver gesecht heeft hem gedaegde nijet te begeren. Concludeert contendeert en sustineert d’gedaegde dat d’impetrante in qualiteit bij de E:E: Gerechte verclaert ende uthgesproecken sal worden nijet ontfangbaer ende bij ordine tot absolutie met eijsch van costen. Vorder bij pertijen gedient van replieck, duplieck ende aldair meerder reeden gebruijckt daer nae geconcludeert ende recht versocht tot bewijs gewesen ende hinc inde bij pertijen tuijgen geproduceert daer na van wijder productie gerenuncieert en gedient van salvatien en reprochien, weder eijntelijck geconcludeert en recht versocht.
’t Voorschreven Gerechte op alles geleth ende geconsidereert ’t gene men daerinne behoert te letten en considereren uth den naeme ende van wegen d’heerlicheijt der Landschappe van Frijeslant verclaert trouue en echte tusschen pertijen gecontraheert te zijn diesvolgende condemneert d’gedaegde het echte met d’impetrante nae behoeren te solemniseren ende om reden compenseert d’costen van den processe, pronunciert den 9e novenbris 1630.
De gedaegde appelleert viva voce aen den Hove van Frijeslant.
Noot: Het is de vraag of Berent Jochems zijn appèl heeft doorgezet. Als dat wel het geval is heeft hij ook dat proces verloren. Het kan ook zijn dat de partijen het uiteindelijk wel eens zijn geworden. Ze zijn in elk geval wel getrouwd. Op 19-04-1631 worden ze reeds als echtelieden vermeld bij een aankoop (OSW 39 scan 92).

Op 20-12-1665 (OSW 18-202) speelde er een proces tussen Hille Rommertsdr, een dochter van Rommert Jan Jurriens tegen Maertje Berents geassisteerd met Wemme Harmens de weduwe van Berent Jochems, haar moeder. De zaak betrof injurie door Maartje. Op f. 212v van hetzelfde boek d.d. 18-09-1666 speelde er opnieuw een injurie zaak, partijen waren Eepke Rommerts de huisvrouw van Jan Holtrup en Rommert Jan Jurriens voor zijn minderjarige dochter Jacobien Rommerts contra Martje Berents gesterkt met haar moeder Wemme Harmens. Op f. 219 de uitspraak en Martje moest 16 goudguldens betalen wegens injurie. Er volgde wel appel aan het HvF. Op f. 216 van datzelfde boek

d.d. 18-12-1666 kwam opnieuw een zaak tussen Wemme Harmens weduwe Berent Jochums contra Hille Rommerts geassisteerd met haar vader Rommert Jan Jurriens voor het gerecht. Tevens was er op die datum een rechtzaak tussen Wemme Harmens als moeder van haar minderjarige dochter Grietje Berents bij Berent Jochems in echte getogen als mede erfgenaam voor ¼ part van deselve haar vader contra Hille Rommerts. Ook speelde toen een zaak tussen Jebbe Berents de huisvrouw van Lambert Anders als mede erfgenaam voor ¼ part van haar vader Berent Jochems contra Hille Rommerts. Tevens speelde gelijktijdig een zaak tussen Lambert Anders als medemomber over Trijntje Harmens door het overlijden van haar moeder mede erfgenaam voor ¼ part van haar bestevader Berent Jochems tegen Hille Rommerts. Op f. 218 dezelfde datum een zaak nu in conventie en reconventie tussen Hille Rommerts en Maartje Berents. De wedersijdse injurien worden door het gerecht verklaard tegen elkaar te compenseren en het gerecht laat het daarbij. Maar beide partijen appelleren aan het HvF. Op 24-09-1667 (OSW 18 f. 226v) opnieuw ruzie in cas van injurie tussen Luts Tjabbeles de vrouw van Rommert Jan Jurriens met Martje Berents en haar moeder Wemme Harmens. Gevolgd door een ruzie tussen Grietje Berends, minderjarige dochter van Berent Jochems en Wemme Harmens en erfgenaam voor ¼ part van haar vader Berent Jochems.

In OSW 7 f. 51v d.d. 13-04-1664 wordt ook het een en ander duidelijk: Gecompareerd Coert Egberts en Toenis Jans aangehijlckte oomen en Eidt Lenses oom over Harmen Lenses nagelaten weese genaamd Trijne bij Antien Berents in echte getogen. Tot momber wordt benoemd Coert Egberts die het aanneemt, dus ten verzoeke van Tonis Jansen aan de wese vaders zijde en van moeders zijde de bestevader Berent Jochems nu Paesschedagh verstorven niemandt verwittight ende doordien de weese saecken om boelgoed te houden vereischten dat een momber gestelt worden. Op f. 53 d.d. 23-04-1664 nog een tweede uitgebreidere acte: Gecompareerd Coert Egberts die op 13-04-1664 benoemd is tot cur over het minderjarige weeskind Trijne van Hermen Lenses en Antien Berens haar ouder beide overleden van vaderswegen sampt Thoenis Jansen, Lambert Anders en de bijzitter Luitien Foppes alle bloedvrienden van hetselve weese en Wemme Harmens weduwe van Berent Jochems het weese bestemoeder om een momber van moederswegen te benoemen. Lambert Anders die nomine uxoris oom is van het kind wordt benoemd en Luitien Foppes wordt benoemd als mede opzichter, met handtekeningen.

Verder nog een proces betreffende Jan Jochems en zijn tweede echtgenote Klaasje Meines:

OSW 17 f. 86v en f. 87 d.d. 02-04-1650:
(f. 86v) Gezien de proceduren tussen Foppe Abels als vader en voorstander over sijn kindt bij wijlen Jantien Jans sijn overledene huijsvrouwe echtelijk procreert contra Berent en jonge Jan Jochems tot Oosterwolde. De impetrant wordt in maeten en voegen hij procedeert tot sijn genomen eijsch en conclusie niet ontfangbaar verklaard en om redenen worden de kosten gecompenseerd.
(f. 87) Gezien de proceduren tussen Foppe Abels als vader ende voorstander over sijn kindt bij wijlen Jantien Jans sijn overledene huijsvrouwe echtelijck procreert daervoor de rato caverende in dier qlt impetrant contra Berent ende jonge Jan Jochems zonen te Oosterwolde gedaagden

De impetrant dienende onder praesentatien ende protestatien van Rechte

Seght dat wijlen Claessien Meijnedr der weese bestemoeder bij ofte ontrent het aenveerden vant houwelijck met olde Jan Jochems der gedaagden broeder heeft gecelebreert ende opgericht seeckere houwelijckx contract in dato den 13e maij 1637 volgens copia annex met Arma

Volgens welcke contract des impetrants in qlt bestemoeder Claessien Meijnedr ingebracht heeft ende de selve Jan Jochems d'olde ontfangen een duijsent driehondert viertien phglds in een partije,

Driehondert twintich phglds in een twede partije met drie koeijen prijseert op vijff en seventich phglds, noch tien vijmen winterrogge ende vier vijmen haver volgens 't contract

Met de conditie dat bij het scheijden vant houwelijck door den dootlijcke affganck van een van beijde contrahenten der weese bestemoeder Claessien Meijnedr gemelt ofte haer erffgenamen weder de selve opgemelte penningen ende haver cum accessorijs uit Jan Jochems d' olde sijn goederen, actien ende crediten gene exempt solde genieten in suiver gelt sonder eenige deductie

Waer bij Maertien Jans alias Berents in tijts echtehuijsvrouwe van Wildt Roeloffs haer ten contracte voorschreven borge heeft constitueert nopens de betalinge der penningen ende aencleven van dien voor de meergemelte zoon Jan Jochems onder renuntiatie in praestantissima forma

Van welcke Maertien Berents ofte Jans haere goederen goederen actien ende crediten universele erffgenamen sijn de gedaegden elckx voor de gerechte vierdepart, 't samen voor twe vierdeparten ende heeft deselve op de gedaegden onder andere vaste goederen gedevolveert eenige huijsinge en landen cum annexis tot Jardinge in de Dorpe Oosterwolde gelegen.

So is waer ende het E: Gerechte bekent dat olde Jan Jochems goederen sijn ten uijtersten discutieert en den **creditoren** opgedragen, welcke langh **te samen niet betaelt hebben conen worden** alsmede heeft d'**impetrant** [Foppe Abels] in qlt bij eintelijcke praeferentie **niets** gaudeert

Diesvolgens genootdrongen op de gedaegden in loco van sijn borge gesuccedeert nopens den borghtochte tot betalinge te constringeren deur rechts middelen omt factum defunctae te praesteren

Concluderende so contendeert ende sustineert de impetrant in qlt ten eijnde hij in qlt verclaert sal worden universeele erffgenaem van Jantien Jans sijn moeder de eenichste erffgenaem was van Claessien Meijnedr der weese bestemoeder, wijlen huijsvrouwe van olde Jan Jochems, condemnerende diesvolgens den gedaegden als erffgenamen voor twee vierde parten van wijlen Maertien Jan Berents hun moeder ende des impetrant borge nagelatene goederen uijt cracht van de borghtochte ten contracte gemelt, an de impetrant in qlt te betaelen elckx de geregte vierdepart ofte tesamen d'helfte van 1709 phglds, d'aestimatie van tien vijmen winterrogge en de vier vijmen haver an gelt ofte andersins de helfte vandien, met schaden ende intressen sedert het verstarff van Claessien Meijnedr voorschreven ofte het ontbinden van 't houwelijck met Jan Jochems d'olde gehadt en geleden, noch te hebben ende lijden tot de volle betalinge toe, onder deductie vant gene daerop ontfangen, d' oppositie hier tege coste ende schadeloos aff te doen cum annexis tot des Gerechts taxatie.

De gedaegden dienende onder gewoontlijcke ende behoeftige rechts protestatien ende praesentatien seggen voor antwoordt

Den 1, 2 & 3 libels artikelen raecken de gedaegden niet daeromme dieselve voor impertinent passserende.

Die conditie in de 4e quantum pro accepterende te weten dat d'impetrant in qlt bekent dat hij de praetense ingebrachte penningen uijt der gedaegdens broeders goederen weder solde genieten, 't welck vast stellende, watt heeft d'impetrant dan de gedaegden met dese proceduren te vexeren

Den 5e wel expres ontkennende, want uijt exhibeerde acte geensins blijcket dat de gedaegdens wijlen moeder voor Jan Jochems der gedaegdens broeder sich borge solde hebben geconstitueert

Niet gelovende dat der gedaegdens moeder de overgelechte acte heeft ingewillicht, want de selve niet bij haer ofte haer man Wilt Roeleffs is verteeckent

Meriteert daeromme d'acte in cas van die borgtochte geen gelooff ende can deselve na rechte niet bestaen

Is daeromme lichtelijck aff te nemen dat der gedaegdens wijlen moeder de praetense borghtochte niet heeft aengenomen noch approbeert

Daer te neffens so der gedaegdens moeder sich borge hadde constitueert (:doch om redenen verhaelt sulcx niet gelovende:) 't selve conde niet bestaen sonder consent van haer man, sub cuius curatele se doenmaels was

Waer mede de 5e affslaende ende ontkennende te weten dat der gedagdens moeder in amplissima forma borge is ende blijcket contrarium uijt die restrictie doch d'acte wordt geensins bij de gedaegden aengenomen

't Laetse litmaet van den 6 wordt wel expres ontkent ende sal nu noch immermeer conen worden betoont dat wijlen Maertien etwas in het arve so de gedaegden besitten heeft gecompeteert.

Den 7e raeckt d'gedaegden niet en staet haer de faute niet toe te schrijven, d'impetrant conde hebben gevigileert ten tijde als Jan Jochems d' olde sijn goederen so hem waeren aenbearvet van sijn wijlen moeder veralieneerde.

Waer mede de 8e voor soo veel schadelijck ontkennende

Conclurende contenderen de gedaegden tot geen ontfangbaerheijt bij ordine tot absolutie cum expensis

Voort gedient van replicq tot duplicq incluis, geconcludeert ende recht versocht in factis admitteert waer na bij de impetrant positie gestelt, bij de gedaegden beantwoordt, bij de impetrant drie getuijgen produceert, van gelijcken bij de gedaegden articulen overgelecht ende daerop ses getuigen produceert, voorts hinc inde productie renuncieert, enquesten versocht ende bij haere remonstrantie finaliter geconcludeert met versoeck van recht.

't Voorschreven gerechte op alles gelet ende geconsidereert uijt den naeme ende vanwegen de heerlijckheijt deser landtschappe van Frieslandt verclaert den impetrant in maeten ende voegen en so hij procedeert tot sijn genomene eijsch ende conclusie niet ontfangbaer ende omme redenen compenseert de costen van den processe, pronuntieert den 2e april 1650.

Hierbij is van belang: OSW 23 f. 154 d.d. 05-05-1643 waarin Luitien Gosses als provisionele curator over Jantjen Jans afrekening doet van de administratie gedurende de ontscheiding met Jantjes stiefvader Jan Jochems ter presentie van Jantje Jans en Foppe Abels haar echteman ter presentie van Jan Harmens te Meildam, Lambert Martens te Oldeholtpade, Baerte Meijnes haar respective oomen. Hierin komt het huwelijkscontract ook weer bovendrijven en verder vemeld een sententie d.d. 16-11-1641. Verder vermeld dat de 300 phglds uit het contract met Jan Jochems niet zijn ontvangen maar gebleven onder Baerte Meijnes. Verder is wel ontvangen van Berent Peters cum uxore als gecoft hebbende van Jan Jochems een stuk hooiland de somma van 685 phglds desnoods onder restituendo volgens akte d.d. 03-06-1642. Ook zal Jan Jochems volgens de liquidatie vermogens sententie d.d. 16-11-1641 in het eerste termijn mogen korten 545:11:04 phglds waaronder de bovengenoemde 300 phglds staende onder Baerte Meijnes dus voor memorie. De 10 vijmen rogge zijn bij boelgoed verkocht

en de 4 vijmen haver brachten op 04:10:00 phglds. Verder is er nog van Jan Jochems te ontvangen van costen, schaden en intressen vermogens taxatie d.d. 14-05-1642 40:07:12 phglds, in somma [dus nog totaal] 801:17:12 phglds. Gemelde obligatie zijn Meijne Meijnes cum uxore ad 60 phglds tegen 6% rente; Harmen Anders en Pieter Harmens als borg met 50 phglds tegen 5% rente.

Noot: Lambert Martens wordt vermeld in WSW 145 f. 601 rond 1648 wordt Lambert Martens vermeld in Oldeholtpade samen met zijn echtgenote Reijne Cornelis. Op f. 602 akte d.d. 01-05-1638 wordt hij vermeld samen met echtgenote Swaantje Claeses. In 1651 wordt zijn bezit geexecuteerd, hij was dus niet veel beter af dan Jan Jochems. Hoe Lambert een oom kan zijn van Jantje Jans is me een raadsel.

Noot: OSW 16 f. 126v d.d. 16-11-1641: Luijtien Gosses momber over het weeskind bij Claesien Meijnedr nagelaten en Jan Peters in echte geprocreert in die qlt impetrant contra Jan Jochems gedaagde. Uitspraak: Het gerecht ordonneeert partijen voor den heer Grietman als commissaris te compareren die haer sal verstaen ende vereenigen soe doenlijck soe niet den Gerechte rapport te doen om voorts gesisponeert te werden na behoren.

Ook van belang: OSW 4 f. 110 d.d. 01-04-1640: Claessien Meijnedr int levent echtehuisvrouw van Jan Jochems te Jardinge is overleden, nalatende een dochtertje met namen Jantien oud in't 16^{e} jaar bij wijlen Jan Pieters haer eerste man in echte getogen en er moet een curator worden benoemd. Opgeroepen Baerte Meijnes, Pier Jansen en Hendrick Foppes als respective oomen en Luijtien Gosses als olde oom en met toestemming van Jantje wordt Luitjen Gosses benoemd.

Het kind van Foppe Abeles en Jantje Jans is overleden voor 17-05-1661 zie OSW 6 f. 375v

Inzake Sijger Eises en Trijntje Jans:

OPS 168 f. 183 akte d.d. 03-07-1647 reg. 08-09-1647: Sijger Eijses dorprechter in Dioerswolt [dus zonder Trijn Jans] schuldig aan Boelardo Boelens mede assesseur gerecht OPS en schrijver van de compagnie des hopmans Hemmema en Hiltje Clasedr echtelieden te Beetsterzwaag 300 phglds gerede verschoten pennningen tegen 6% jaarlijkse rente met als onderpand alle goederen.

OPS 169 f. 39 akte d.d. 03-12-1647 reg. 16-11-1652: Sijger Eijses te Duurswoude voor mij self en de rato caverende voor Trijn Jansdr mijn echtehuisvrouw schuldig en ten achteren aan Sijger Ades te Boornbergum als voormomber over Bruijn Andries wesen bij Siouck Edesdr echtelijk getogen 50 cglds verschoten penningen tegen 5% rente met als onderpand alle goederen.

OPS 169 f. 205 akte 14-054-1652 d.d. reg. 12-05-1653: Sijger Eijses dorprechter te Duurswoude voor mij en de rato caverende voor Trijn Jans mijn echtehuisvrouw sch.a. ds Johannes Matthaij predikant te Wijniedorp cum annexis 100 cglds gerede verschoten penningen tegen 6% rente met als onderpand alle goederen.

OPS 169 f. 192 akte d.d. 02-05-1653 reg. 09-05-1653: Sijger Eijses dorprechter Duurswoude voor mij en de rato caverende voor Trijn Jansdr mijn echtehuisvrouw is schuldig aan Luijtien Meijnesdr de dochter van Meijne Molles te Beets 56 phglds tegen 6% rente met als onderpand alle goederen.

OPS 169 f. 203 akte d.d. 05-05-1653 reg. 12-05-1653: Sijger Eijses te Duurswoude en mij en de rato caverende voor Trijn Jans mijn echtehuisvrouw schuldig aan Hendrik Luitjens en Antje Eintes echtelieden in de Hemrik 150 cglds met elk jaar 10 cglds rente en met als onderpand alle goederen

OPS 171 f. 282 akte d.d. 09-05-1658 reg. 23-04-1666: Obligatie gepresenteerd door Coord Egberts in qlt: Sijger Eijses dorprechter in Dioerswolt en Trijntje Jans e.l. schuldig aan Harmen Lenses en Antje Berends te Jardinge 200 phglds en Sijger en Trijntje beloven aan Harmen Lenses en Antje Berends of hun erven of geregte toonder deses op maij 1659 200 pghlds met 8 cglds met een half lopen boekweit prompt en deugdelijk coste en schadeloos te restitueren voldoen en betalen, maar als de 200 phglds niet weder wordt gerestitueert en voldaan sullen de stipuleerde jaarlijkse rente 8 cglds ijder jaar met een hlaf lopen boekweit hun cours beholden. Meegetekend door de bijzitter Luitien Foppes, Jochum Foppes en dr. Albertus Barelts. De post is van de scribent Antie Jans in plaatse van Trijntje Jans geschreven doch de subscriptie verandert was vetrekent Trijne Jans etc.

OPS 171 f. 351 akte d.d. 14-05-1653 reg. 03-10-1666: Sijger Eijses en Trijn Jans e.l. in Dioerswold schuldig aan Martien Berents wonende Donkerbroek 130 phglds verschoten penningen tegen 5% rente met als onderpand alle goederen waar ook gelegen. Mede getekend door Roelof Egberts.

OPS 171 f. 612 akte d.d. 26-05-1666 reg. 22-12-1669: Sijger Eijses en Trijntje Jans e.l. verklaren dat hun is verschoten en toegeteld van Jan Jochems de jonge en Antien Rieuwertsdr e.l. 50 phglds tegen 4% rente met als onderpand alle goederen. Met als toevoeging dat de rente van meij 1669 en daarvoor is betaald.

OPS 69 f. 639 (scan 389) d.d. 23-05-1674: Rekening door Wolter Jans en Lammert Hendriks voor haer ende haer sterckmaekende off mede last hebbende van Albert Jans en Arent Louwes in die qlt tesaemen erffgenamen van wijlen Jan Pieters in leven mede curator over wijlen Sijger Eijsses cum uxore weeskinderen inzake de administratie die wijlen Jan Pieters had over de goederen van die

weeskinderen. Gedaan in presentie van Jan Jochems de Jonge mede curator sampt Sijbe Sijbes der weesen oom en de vordere vrienden. Ingebracht worden o.a. de penningen die ten sterffhuis van wijlen Trijn Eijsses weduwe zijn bevonden bij haar overlijden. Ontvangen landhuur tot maij 1671 verschenen. Ook ontvangen van de mede curator Jan Jochems wegens Roeloff Egberts erfgenamen van een rijtcussen. Op 1 juni 1672 geld ontvangen van de secretaris in vermindering van der wesens verkochte holt en geholdene boelgoet. Sioert Beernts was huurder van de goederen. Nogal wat uitgaven bij het overlijden etc. van Trijn Sijger Eijsses weduwe. Vermeld Antien Jannes erfgenaam van Martien Beernts inzake betaling van een schuld. In het slot wordt mr. Pieter Douwes benoemd tot curator in plaats van wijlen Jan Pieters.

OPS 171 f. 613 akte d.d. 22-05-1667 reg. 22-12-1669: Trijntje Jans als moeder en voorstanderse over mijne kinderen bij Sijger Eijses in echte getogen verklaart dat haar is verschoten en toegeteld door Jan Jochems de jonge en Antje Rieuwerts echtleiden 100 cglds tegen 5% rente met als onderpand al mijn goederen met als toevoeging dat de rente van meij 1669 en daarvoor is betaald.

OPS 108 f. 210 d.d. 07-04-1677: Rekening door Roelff Pieters als gelastigde van Jan Jochems de jonge van desselfs administratie welke hij enigszind had als curator over wijlen Sijger Eijsses cum uxore wesen ter presentie en in aanhoren van de beide wezen Martien Sijgers en Eijse Sijgers. Tevens aanwezigde mede momber mr. Pieter Douwes en verder Claas Jans als op 07-04-1677 benoemd tot curator in plaats van Jan Jochems de jonge. De rekening loopt vanaf 29-05-1674 toen de secretaris de boelgeodspenningen uitbetaalde. De wezen zijn ook enige goederen van hun moeije Luijtien Eijsses aanbestorven die zijn verkocht bij het bloegoed van Froucke (of Francke) Lenstes op Duurswold in Oosterwolde. De gezamenlijke erfgenamen van wijlen Luijtien Eijsses der kinderen moeije zijn veracoordeert met lambert hendriks Boij wat een ijder van sijn quota soude hebben van het huis en land in welkes dele de rendant voor der wesen quota soude hebben boven de 3 jaren bij wijlen Jan peters cum uxore in de cost heeft geweest de somma van 25 cglds welcke bij de rendant sijn ontvangen van Boij mijts deselve daarin deducerende 02:12:00 cglds in één wijlen Jan Peters comende en meerder uitgave als ontvang volgens reekeninge d.d. 23-05-1674, noch 3 gglds deselve erven toegemaakt ter cuasa administratie penningen bij voorschreven reekeninge in en tweede en item 15 stuivers bij Boij uitgeleit voor vertereinge van deelve rekeninge in een derde partij, waarna overblijft 17:08:08. Sjoerd Berents was schuldig huur van 1673-1676 van der wesen huijsinge en landerijen in Dioerswolt in welke jaren sijn voorgevallen de bedroefde oorlogs- en vluchtelingen tijden dat hij Sjoerdt na vasttselling door onpartijdigen en als het gerecht dat goedkeurt een huurbedrag van 125 cglds. Daar staat bij dat de voormonden salffs recht worden gelaten tegen Sjoerd Berents over die verlichting van de huur.

Inzake Laurens Jochems en Antje Jans:

OPS 170 f. 603 akte en reg. beiden 25-05-1660: Lourens Jochems en Antje Jans e.l. te Duurswoude sch.a. Teunis Tomas en Meijntie Jans e.l. onder de klokslag van Oosterwolde 100 phglds verschoten penningen tegen 4% rente met als onderpand alle goederen.